

Основна школа
"Милутин Миланковић"

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ВАЖИ ОД

школске 2022/23. год.

САДРЖАЈ

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	4
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	7
НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ	10
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – Осми разред	11
ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ЗА ОСМИ РАЗРЕД, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ од школске 2022/23-2025/26. године	13
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, осми разред	14
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, допунска настава, осми разред	37
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, додатна настава, осми разред	40
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, осми разред	43
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, допунска настава, осми разред	54
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, додатна настава, осми разред	55
ЛИКОВНА КУЛТУРА, осми разред	56
МУЗИЧКА КУЛТУРА, осми разред	58
МУЗИЧКА КУЛТУРА, ваннаставна активност/секција, осми разред	64
ИСТОРИЈА, осми разред	66
ИСТОРИЈА, допунска настава, осми разред	84
ИСТОРИЈА, додатна настава, осми разред	87
ГЕОГРАФИЈА, осми разред	89
ФИЗИКА, осми разред	99
ФИЗИКА, додатна настава, осми разред	110
ФИЗИКА, допунска настава, осми разред	111
МАТЕМАТИКА, осми разред	113
МАТЕМАТИКА, допунска настава, осми разред	123
МАТЕМАТИКА, додатна настава, осми разред	125
БИОЛОГИЈА, осми разред	129
БИОЛОГИЈА, допунска настава, осми разред	145
БИОЛОГИЈА, додатна настава, осми разред	147
ХЕМИЈА, осми разред	149
ХЕМИЈА, допунска настава, осми разред	166
ХЕМИЈА, додатна настава, осми разред	176

ХЕМИЈА, ваннаставна активности/секција, осми разред	187
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА, осми разред	188
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО, осми разред	193
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ, осми разред	197
ВЕРСКА НАСТАВА, осми разред	207
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК, осми разред	212
СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ - ПРЕДУЗЕТНИШТВО, осми разред	227
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ОСМОГ РАЗРЕДА	230

Полазне основе за израду Школског програма су:

Основна школа "Милутин Миланковић" у Раброву обавља делатност основног образовања и васпитања, ради остваривања права грађана у тој области, у складу са Уставом Републике Србије, важећим законима и подзаконским актима, колективним уговорима, Статутом школе и другим општим актима Школе. Школски програм доноси Школски одбор, по правилу на период од четири године. Образовно-васпитни рад у школи остварује се на основу школског програма. Израда Школског програма ослања се на Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88 од 29.септембра 2017, 27 од 6.априла 2018 – др.закони, 10 од 15.фебруара 2019, 6 од 24.јануара 2020, 129 од 28.децембра 2021., **Правилник о националном оквиру образовања и васпитања («Сл.гласник РС» бр.98/17), важећа подзаконска акта, Правилник о школском календару основне школе за школску 2022/2023.годину** и на извештаје о самовредновању и спољашњем вредновању и на Школски развојни план.

Правилници:

- 1) Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр. 10/04, 20/04, 1/05, 3/06 – страни језик обавезан од II разреда, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11-др.правилник, 7/11-др.правилници, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16, 6/17 и 12/18),
- 2) Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред („Сл.гласник РС“ –Просветни гласник“ бр.10/17, 12/18, 15/18, 18/18 и 1/19 и 2/20),
- 3) Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ – Просветни гласник“ бр.16/18, 3/19 и 5/21),
- 4) Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр.1/05,15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11-др.правилник, 7/11-др.правилник, 1/13, 11/14 , 11/16 и 12/18),
- 5) Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС" - Просветни гласник, број 5/2019, 1/2020 и 6/2020),
- 6) Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласнику РС" - Просветни гласник, број 11/2019 и 6/2020),
- 7) Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања («Сл.гласник-просветни гласник» бр.3/2006, 15/2006-др.правилник, 2/2008-др.правилник, 3/2011, 7/2011, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 7/2017 и 12/2018),
- 8) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за други разред основне школе („Службени гласник РС Просветни гласник“ бр.8/03),

- 9) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе ("Сл.Гласник РС-Просветни гласник" бр.20/04),
- 10) Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за први разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник“бр.5/2001),
- 11) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе („Сл.гласник РСПросветни гласник“ бр.23/04),
- 12) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе („Просветни гласник“ бр.9/05) 13) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе („Просветни гласник“ број 15/05),
- 14) Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за В разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС - Просветни гласник", број 6/07, 2/10, 7/10-др.правилник, 3/11-др.правник, 1/13, 4/13, 11/16, 6/17, 8/17, 9/17 и 12/18),
- 15) Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања («Сл.гласник РС-Просветни гласник» бр.15/18, 18/18, 3/19, 3/20 и 6/20),
- 16) Правилник о наставном програму за VI разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 5/08, 3/11 др.правилник, 1/13, 5/14, 11/16, 3/18, 12/18 и 3/20),
- 17) Правилник о наставном програму за VII разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 6/09, 3/11 др.правилник, 8/13, 11/16, 12/18 и 3/19, 12/19, и 3/20),
- 18) Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС" - Просветни гласник, број 5/19, 1/20, 6/20, 8/20 и 5/21),
- 19) Правилник о наставном програму за VIII разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ бр.2/10, 3/11 др.правилник, 8/13, 5/14, 11/16, 7/17, 12/18 и 10/19 и 3/20),
- 20) Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РСПросветни гласник“ бр.11/2019, 2/20, 6/20 и 5/21),
- 21) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за пети разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник " број 9/05) - обавезан изборни предмет,
- 22) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за седми разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник РС", број 2/08),
- 23) Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за осми разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник РС", број 7/08) - Изборни предмет,
- 24) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за пети разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 15/05) - обавезан изборни предмет,

- 25) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе („Службени гласник РС -Просветни гласник", број 7/07) - Изборни предмет,
- 26) Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за осми разред основне школе („Службени гласник РС-Просветни гласник", број 6/08) - Изборни предмет,
- 27) Правилник о општим стандардима постигнућа-образовни стандарди за крај обавезног образовања („Службени гласник РС-Просветни гласник“ број 5/2010),
- 28) Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математике и природа и друштво („Службени гласник РС-Просветни гласник РС“ бр.5/2011),
- 29) Правилник о општим образовним стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Сл.гласник РС“ 78/17);
- 30) Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њихов професионални развој („Службени гласник РС -Просветни гласник РС“ бр.5/11),
- 31) Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС-Просветни гласник РС“ бр.1/2011, 1/2012, 1/2014, 12/2014, 2/18 и 3/21),
- 32) Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.14/18),
- 33) Правилник о вредновању квалитета рада установе („Сл.гласник РС“ бр.10/19),
- 34) Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи васпитања („Сл.гласник РС“ бр.30/2019),
- 35) Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС“ бр.46/2019 и 104/20),
- 36) Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.73/16, 45/18, 106/20 и 115/20),
- 37) Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада („Сл.гласник РС“ бр.68/18),
- 38) Правилник о поступању утанове у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл.гласник РС“ бр.65/18),
- 39) Правилник о ближим условима за организовање, остваривање и праћење исхране ученика у основној школи („Сл.гласник РС“ бр.68/18),
- 40) Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у завања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“ бр.81/17 и 48/18),
- 41) Правилник о начину обављања организованог превоза деце („Сл.гласник РС“ бр.52/19 и 61/19),
- 42) Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр.34/19, 59/20 и 81/20),
- 43) Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Сл.гласник РС“ бр.80/18),

- 44) Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гласник РС“ бр.74/18),
- 45) Правилник о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл.гласник РС“ бр.66/18, 82/18, 37/19, 56/19, 112/20 и 6/21).
- 46) Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“ бр.22/05, 51/08, 88/15, 105/15 и 48/16).
- 47) Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.2/92 и 2/00).
- 48) Правилник о Општинском савету родитеља („Сл.гласник РС“ бр.72/18).
- 49) Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Сл.гласник РС-Просветни гласник“ бр.5/19 и 16/20).
- 50) Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка („Сл.гласник РС“ бр.77/14).
- 51) Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 85/2021).
- 52) Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновања наставе код куће за ученике основне школе („Сл. гласник РС“, бр. 109/2020).
- 53) Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи („Сл. гласник РС“, бр. 109/2020),
- 54) Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ број 70/17),
- 55) Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручног сарадника („Сл.гласник РС“ број 109 од 19.новембра 2021.),

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ УТЕМЕЉЕН ЈЕ НА НАЧЕЛИМА:

- усмерености на процесе и исходе учења;
- заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;

- уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика другог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру одређених програма наставе и учења уочава се како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да ученици имају на крају основног образовања. Умеравању образовања ка развијању компетенција доприноси и пројектна настава као облик образовно-васпитног рада. Пројектна настава се више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Одвија се кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ

Основно образовање и васпитање остварује се на основу Школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси у складу са Законом.

Школски програм основне школе доноси се на основу плана и програма наставе и учења основног образовања и васпитања и израђује се у складу са Националним оквиром образовања и васпитања.

Школским програмом, обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице.

Школски програм доноси Школски одбор, по правилу, на период од четири године.

Језик на коме се остварује Школски програм је српски језик.

ОСМИ РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	4	136
2.	Енглески језик	2	68
3.	Ликовна култура	1	34
4.	Музичка култура	1	34
5.	Историја	2	68
6.	Географија	2	68
7.	Физика	2	68
8.	Математика	4	136
9.	Биологија	2	68
10.	Хемија	2	68
11.	Техника и технологија	2	68
13.	Информатика и рачунарство	1	34
12.	Физичко и здравствено васпитање	3	102
УКУПНО: А		28	952
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		

1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	34
2.	Други страни језик: Немачки језик	2	68
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе*	2	68
УКУПНО: Б		3-5*	102-170*
УКУПНО А+Б		31-33*	1054-1224*

*Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм, али није у обавези.

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Редовна настава	31-33*	1054-1122*
2.	Слободне наставне активности: Предузетништво	1	34
3.	Допунска настава	1	34
4.	Додатни рад	1	34

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
	Час одељењског старешине	1	34
	Ваннаставне активности	1	34
	Екскурзија	До 2 дана годишње	

****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

Изборне слободне наставне активности које су понуђене ученицима 8. разреда су:

1. **Предузетништво**
2. **Уметности**
3. **Филозофија са децом**

Од понуђених, ученици 8. разреда су се определили за слободну наставну активност **Предузетништво**

Програми обавезних предмета за **осми разред, са начинима и поступцима за њихово остваривање од школске 2022/23-2025/26. године**

СРПСКИ ЈЕЗИК, осми разред
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 136
НЕДЕЉНИ ФОНД: 4

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине

Задаци наставе српског језика:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани ;
- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;

- развијање потребе за књигом, способности да се ученици њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
 - поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
 - усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
 - упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
 - развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
 - навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
 - подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
 - подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
 - васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

- даље овладавање знањима из граматике, стилистике, лексикологије, историје књижевног језика, дијалектологије;
- развијање позитивног односа према дијалектима (свом и другима), као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик;
- даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика;
- развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота; развијање осетљивости на манипулацију језиком (нарочито у виду бирократског језика и језика реклама);
- формирање критеријума за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела приступачних овом узрасту;
- систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима;
- овладавање расправом као обликом усменог и писаног изражавања;
- обнављање и систематизовање знања из свих подручја.

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
--------	-------------------	---	-------------------------------

		стању да:	
1.	ЈЕЗИК	– објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне modele њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената;	• Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према здрављу
2.	КЊИЖЕВНОСТ	- чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;	• Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према

		– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;	здрављу
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као	• Компетенција за учење • Одговорно учешће у демократском друштву • Естетичка компетенција • Комуникација • Одговоран однос према околини • Рад с подацима и

		лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.	информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Дигитална компетенција • Одговоран однос према здрављу
--	--	--	--

НАСТАВНА ТЕМА и садржаји	СТАНДАРДИ			НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Провера остварености обр.стандарда	Корелација
	основни	средњи	напредни			
Граматика Српски језик међу другим словенским језицима. Дијалекти српског језика (основни подаци). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни језик. Појам нормирања. Развој српског књижевног	CJ.1.3.1. CJ.1.3.2. CJ.1.3.3. CJ.1.3.4. CJ.1.3.5. CJ.1.3.6. CJ.1.3.7. CJ.1.3.8.	CJ.2.3.1. CJ.2.3.2. CJ.2.3.3. CJ.2.3.4. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.7. CJ.2.3.8.	CJ.3.3.1. CJ.3.3.2. CJ.3.3.3. CJ.3.3.4. CJ.3.3.5. CJ.3.3.6. CJ.3.3.7. CJ.3.3.8.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство	Унутар предмета, са књижевношћу са природним наукама (примери сложених

језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски, Вукова реформа језика, писма и правописа, књижевни језик Срба од Вука до данас (основни подаци). Развој лексике српског језика (основни подаци). Језици националних мањина (основни подаци). Језик свакодневне комуникације – говорени и писани. Главне особине типичног говореног језика: ослањање на контекст и говорну ситуацију; функција гестова и мимике; кратке, елиптичне и недовршене реченице, емоционалност, неформалност. Главне особине типичног писаног језика у јавној комуникацији: експлицитност, потпуност реченица, интелектуалност, формалност. Фокусирање реченичних чланова помоћу реченичног акцента (у говореном језику) и помоћу реда речи (у писаном језику). Главне особине писаних стилова јавне комуникације – публицистичког, научног, административног. Синтагме – придевске, прилошке, глаголске. Зависне предикатске реченице: обележја (зависни везници, везнички спојеви и др.); врсте: изричне (изричне у ужем смислу и зависноупитне), односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне	CJ.1.3.9. CJ.1.3.10. CJ.1.3.11. CJ.1.3.12. CJ.1.3.13. CJ.1.3.14. CJ.1.3.15. CJ.1.3.16. CJ.1.3.17. CJ.1.3.18. CJ.1.3.19. CJ.1.3.20. CJ.1.3.21.	CJ.2.3.9. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11		метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	ученика на часу	реченица и глаголских облика) Биологија: говорни органи, гласови, информатика и дигиталне компетенције) , историја (словенски народи, долазак на Балкан, Први и Други српски устанак, Први и Други светски рат), верска настава (Свети Сава), грађанско васпитање
--	--	---	--	--	----------------------------	--

и поредбене; конституентска функција у оквиру више реченице (независне или зависне) или синтагме. Интерпункција у вези са зависним реченицама. Напоредни односи међу зависним реченицама (саставни, раставни, супротни). Исказивање реченичних чланова зависном реченицом и предлошко-падежном конструкцијом. Изражавање помоћу глагола (Очекивали су да авион полети; Авион је полетео иако је била магла) и глаголских именица (Очекивали су полетање авиона; Авион је полетео упркос магли). Преимућства именичког начина изражавања (у неким случајевима оно је прецизније и економичније) и њене мане (сликовитост се губи, а реченица теже прати). Основне функције и значења глаголских облика (обнављање и проширивање знање). Употреба глаголских облика у приповедању. Грађење речи – обнављање; комбиновано грађење, грађење претварањем. Гласовне промене у вези са грађењем речи (само скретање пажње на нормативна решења). Једнозначне и вишезначне речи; хомонимија. Приказивање полисемије и хомонимије у великим једнојезичним речницима. Метафора и метонимија као						
---	--	--	--	--	--	--

начини да реч стекне нова значења (крило (птице) → крило зграде – метафора; Моја школа је близу → Цела школа иде на излет – метонимија). Главна правила стандардне акценатске норме и систематизовање знања о акценатима из претходних разреда. Обнављање и систематизовање градива из претходних разреда ради припреме за завршни испит.						
<u>Ортоепија</u> Проверавање правилног изговора самогласника и сугласника. Интонација просте и сложене реченице. Варирање интензитета, темпа и пауза у говору и у текстовима различитог садржаја.	CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.1.5. CJ.1.1.7.	CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.2.1.6	CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Унутар предмета, са књижевношћу и граматиком, Музичка Култура
<u>Правопис</u> Прилагођено писање имена из страних језика. Писање полусложеница. Генитивни знак. Систематизовање садржаја из правописа: употреба великог слова, интерпункција, спојено и растављено писање речи; писање скраћеница; растављање речи на крају реда.	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7.	CJ.2.2.3. CJ. 2.3.11.	CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Унутар предмета, са књижевношћу, Музичка Култура, немачки језик и енглески језик (писање речи из

				Радионичарска Сарадња		других језика), географија (писање географских појмова), математика (писање бројева, скупови)
<u>КЊИЖЕВНОСТ</u> Лектира Лирика Народна песма: Српска дјевојка Љубавне народне лирске песме (избор) Ђура Јакшић: Отаџбина Јован Јовановић Змај: Ђулићи (избор), Светли гробови Франческо Петрарка: Канцонијер (LXI сонет) Десанка Максимовић: Пролетња песма или Опомена Милош Црњански: Ламент над Београдом (одломак) Васко Попа: Очију твојих да није Оскар Давичо: Србија Сергеј Јесењин: Писмо мајци Рајнер Марија Рилке: Љубавна песма Избор из савремене српске поезије Епика Народна епско-лирска песма: Женидба Милића барјактара Народне епско-лирске песме (избор)	CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8. CJ.1.4.9.	CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.3. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9.	CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Историја, Географија, Физика, Ликовна култура, Музичка Култура (певање песама), информатика (дигиталне компетенције) , историја (словенски народи, долазак на Балкан, Први и Други српски устанак, Први и Други светски рат), верска настава (Свети Сава),

Народна песма: Почетак буне против дахија Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србија и Црне Горе) Вук Стефановић Караџић: Српски рјечник (избор); О народним певачима Народна приповетка: Немушти језик или Усуд Теодосије: Житије светог Саве (одломак) Прота Матеја Ненадовић: Мемоари (одломак) Петар Петровић Његош: Горски вијенац (избор кратких одломака) Љубомир Ненадовић: Писма из Италије (одломци) Симо Матавуљ: Пилипенда Лаза Лазаревић: Све ће то народ позлатити Петар Кочић: Кроз мећаву Милош Црњански: Сеобе I (одломак) Иво Андрић: Мост на Жепи , избор приповедака о деци Добрица Ћосић: Деобе (одломак) Исидора Секулић: Царско достојанство језика(одломак) или есеј по избору Избор из савремене српске прозе Драма Бранислав Нушић: Сумњиво лице Данило Киш: Ноћ и магла Вилјем Шекспир: Ромео и Јулија Молијер: Грађанин племић (одломак)						грађанско васпитање (права деце, права мањина, људска права)
--	--	--	--	--	--	---

Допунски избор Борисав Станковић: Увела ружа Растко Петровић: Африка (одломци) Гроздана Олујић: Гласам за љубав Милорад Павић: Предео сликан чајем (одломак о путовању Атанасија Свилара на Свету гору) Матија Бећковић: Прича о Светом Сави Душан Ковачевић: Ко то тамо пева Борислав Михајловић: Бановић Страхиња Избор из антологија српске љубавне лирике Роберт Гревс: Златно руно (одломци) Џон Селинџер: Ловац у жити Дејвид Гибинс: Атлантида Ернест Хемингвеј: Старац и море Са предложеног списка, или слободно, наставник бира најмање три, а највише пет дела за обраду. Научнопопуларни и информативни текстови Петар Влаховић: Србија – земља, људи, живот, обичаји (избор) Миодраг Поповић: Вук Стефановић Карацић (одломци) Ева Кири: Марија Кири (одломак) Ш.Кулишић, Ж.Петровић, Н.Пантелић: Српски митолошки речник (избор) Д.Срејовић, А.Цермановић: Речник						
--	--	--	--	--	--	--

грчке и римске митологије (избор) Миле Недељковић: Годишњи обичаји у Срба (избор) Драгомир Антонић: Обичајни бонтон (избор) Јасминка Петровић: Бонтон (или одломци из овакве књиге неког другог аутора) Избор из књига, енциклопедија и часописа за децу и омладину. Са наведеног списка, обавезан је избор најмање три дела за обраду. Тумачење текста Оспособљавање ученика за самосталну анализу књижевноуметничког дела (лирска и епска песма, лирско-епска песма, приповетка, роман, драма и књижевна научне врсте) уз помоћ развијеног плана и теза. Процењивање идејно-естетских, језичко-стилских и других вредности уметничког дела. Стицање поузданог критеријума за избор, анализу и процену књижевног текста. Упућивање ученика у коришћење одабране и приступачне литературе о делима и писцима. Подстицање и развијање критичког односа у проблемском приступу делу и писцу. Систематизовање знања о						
--	--	--	--	--	--	--

народној и ауторској књижевности (на примерима из лектире). Књижевнотеоријски појмови Лирика Стилска средства: метонимија, рефрен, антитеза, асонанца и алитерација. Лирске врсте: љубавна народна лирика; љубавна народна и ауторска песма. Сонет. Епика Епско-лирске врсте: поема, балада, романа. Спев. Путопис. Мемоари. Есеј. Драма Трагедија. Трагично (појам). Протагонист и антагонист. Разрешење сукоба. Катарза. Сценски знакови. Режија. Телевизијска драма. Систематизације књижевнотеоријских појмова - Систематизација књижевних родова и врста у народној и ауторској књижевности. - Систематизација облика казивања						
--	--	--	--	--	--	--

(форми приповедања) у књижевноуметничким текстовима: наратија (приповедање у 1. и 3. лицу); хронолошко и ретроспективно приповедање; дескрипција (портрет, пејзаж, појам ентеријера и екстеријера), наративна дескрипција; дијалог; монолог, унутрашњи монолог. - Језичкостилска изражајна средства (систематизација). - Структура уметничког текста (композиција, однос фабуле и сижеа, драмски елементи: експозиција, заплет, кулминација, перипетија, расплет). - Врсте карактеризације (социолошка, психолошка, језичка ...). - Мотиви: динамички, статички, наративни, описни, интернационални...). Функционални појмови Подстицање ученика на схватање и усвајање функционалних појмова: - романтичарско, романтично, реалистично, реално; - документовано, рационално, теза, чињеница; - етичко, естетско; - рефлексивна, меморија; - креативно, доживљајно, сугестивно, пластично; - апсурд, провокација,						
---	--	--	--	--	--	--

противуречност, доследност; - самокритичност, самоиницијатива; - агресивност, себичност (егоизам), лицемерје, опортунизам; - независно, самостално, зависно, завидно. Читање Усавршавање изражајног читања (са захтевима као у претходним разредима). Развијање личног тона при читању и казивању напамет научених прозних и поетских целина. Вежбање у "летимичном" читању познатог текста, ради налажења одређених информација и увођења ученика у "летимично" читање непознатог текста, да би утврдили да ли их текст интересује и да ли ће га читати у целини (новински чланак, непозната књига и сл.).						
<u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Основни облици усменог и писменог изражавања Причање о доживљају са ефектним почетком и завршетком. Интерпретативно препричавање књижевноуметничког текста. Расправа (аргументативни текст) и пропагандни текст. Објективно и пристрасно приказивање чињеница. Рекламе као врста пропагандних	CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.4. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3.	CJ.2.1.1. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.4. CJ.2.1.5. CJ.2.1.6. CJ.2.1.7. CJ.2.2.1. CJ.2.2.2. CJ.2.2.3.	CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ.3.2.3. CJ.3.2.4. CJ.3.2.5.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Унутар предмета, са књижевношћу , немачки језик, енглески језик, географија(ре портажа, положај описаних

текстова. Језичке особине реклама. Манипулативност реклама. Попуњавање различитих образаца. Репортажа као новинарски жанр. Усмена и писмена вежбања Вежбања у причању о доживљајима (са ефектним почетком и завршетком). Вежбања у интерпретативном препричавању књижевноуметничких текстова. Вежбе на аргументативном тексту: сажимање текста, писање резимеа, проналажење кључних речи у тексту. Разликовање става аутора од других ставова изнесених у тексту. Издајање из текста аргумената у прилог некој тези (ставу) и аргумената против ње; извођење закључака заснованих на тексту. Давање наслова тексту и поднаслова деловима текста. Усмене и писане расправе на задате актуелне теме из савременог живота. Критички приказ нове књиге, филма, радијске, телевизијске емисије и концерта. Синтаксичке вежбе: изражавање	CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.6. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9.					места), математика (нелинеарни текстови), грађанско васпитање (пропаганда и права купаца)
---	---	--	--	--	--	---

помоћу зависних реченица и помоћу средстава реченичне кондензације (глаголски прилози, глаголске именице: Док се враћао кући, размишљао је о свему – Враћајући се кући...; Обрадовао их је тиме што је пристао – Обрадовао их је својим пристанком). Замена глаголима неумесно употребљених глаголских именица. Препознавање бирократског језика као облика манипулације људима помоћу језика (да би се прикрила информација, истакла сопствена ученост, ублажиле непријатне чињенице). „Превођење“ са бирократског на обичан језик. Лексичке вежбе: прикладна употреба апстрактних речи и речи из интелектуалног речника ради прецизног и ефикасног изражавања током расправе. Употреба сликовитих речи ради ефектног изражавања у репортажи. Коришћење речника српског језика. Коришћење индексом, појмовником и библиографијом. Читање и разумевање нелинеарних елемената текста: дијаграми, графикони. Летимично читање (ради брзог проналажења важних информација). Ортоепске вежбе: увежбавање правилног изговора самогласника и						
---	--	--	--	--	--	--

сугласника, реченичног (логичког) акцента. Проверавање степена усвојености српског књижевног акцента и организовање акценатских вежби. Коришћење речника с акцентованим речима. Правилан изговор ијекавског рефлекса дугог јата (ије) и преношење акцента на проклитику у изражајном читању књижевних текстова (посебно у вези с дијалекатском основом). Осам домаћих писаних задатака и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка (један час је за израду и два за анализу задатака и писање побољшане верзије састава).						
--	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда:

Основни ниво

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи

CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратив (приповедање), аргументација, пропаганда

CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима

CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста

CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

CJ.1.2.4. уме да преприча текст

CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)

CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу

CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*

CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама

CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*

CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима

CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи

CJ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела

CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)

CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)

CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима

CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми

CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)

CJ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања*

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основ- не лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам

CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)

CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)

CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)

CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама

У подобласти НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК ученик/ученица:

CJ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)

CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика

CJ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина

CJ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)*

CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од

V до VIII разреда) са именима аутора тих дела

CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)

CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму

CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)

CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог

CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)

CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...

CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*

CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*

Средњи ниво

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања

проблема); читање ради уживања*

CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)

CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове

CJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи

CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима

CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан

CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај

CJ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста

CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика*

CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме

CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене

CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи

CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)

CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима

CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици

CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

CJ.2.3.9. познаје метонимију* као лексички механизам

CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава

CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања

- CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
- CJ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)
- CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
- CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)
- CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
- CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог
- CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
- CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама

Напредни ниво

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

- CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)
- CJ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст
- CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту
- CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

- CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста
- CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст
- CJ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу
- CJ.3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста
- CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

- CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима
 CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)
 CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује* акценатску норму
 CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
 CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
 CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)
 У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:
 CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла
 CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава
4. КЊИЖЕВНОСТ
 У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:
 CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива
 CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту
 CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
 CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
 CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе
 CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
 CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже
 CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова систематизације
1.	ГРАМАТИКА	33	14	8	11
2.	ПРАВОПИС	22	5	13	4
3.	КЊИЖЕВНОСТ	58	35	14	9
4.	ОРТОПЕПИЈА	3	1	1	1
5.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	20	5	12	3

Укупан бр. часова		136	60	48	28
-------------------	--	-----	----	----	----

ДОПУНСКА НАСТАВА, СРПСКИ ЕЗИК, осми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ допунске наставе

Допунска настава се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.). На основу претходног испитивања тешкоћа и узрока, за сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада, чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика. Допунски рад претпоставља и специфичне облике у савладавању одређених програмских садржаја (индивидуализација наставе -полупрограмираним и програмираним секвенцама, наставним листићима; предавањима с друкчијим -очигледнијим примерима; посебни групни и индивидуални задаци и др.).

Нарочито треба водити рачуна о одмерености захтева, као и о стимулисању ученика за показане резултате (похвале, награде, позитивна оцена).

Допунски рад организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.

Током даље редовне наставе такве ученике не треба испуштати из вида, односно диференцирањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво савладају на редовним часовима.

Задаци:

- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;

- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;

Оперативни задаци:

- овладавање новим знањима из граматике, стилистике, лексикологије, историје књижевног језика, дијалектологије;

-развијање позитивног односа према дијалектима (свом и другима), као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик;

-даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика;

-развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота;

- развијање осетљивости на манипулацију језиком (нарочито у виду бирократског језика и језика реклама);

-формирање критеријума за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела приступачних овом узрасту;

Језик и језичка култура

Зависне реченице и синтагме; Врсте и функција у реченици;

Историја језика (Стварање књижевних језика код Срба; Реформаторски рад Вука Карађића);

Бирократски језик;

Фразеологизми;

Књижевност

Врсте стиха;

Различити врсте облици казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог, монолог;

Стилске фигуре (Епитет, поређење, ономатопеја)

Елементи књижевноуметничких текстова: (мотив, тема, фабула, место и време радње,лик,....);

Врсте стиха.

Начин реализације

На основу потребе и праћења постигнућа ученика наставник организује допунску наставу у току целе школске године.

Уколико ученик савлада одређене програме ,потреба за похађањем допунске наставе може престати. С тим у складу

предметни наставник прати рад и постигнућа ученика у току редовних часова и допунских часова.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Историја језика	овладавање новим знањима о развиту књижевног језика код Срба и реформаторском рад на језику Вука Караџића развијање позитивног односа према дијалектима (свом и другима), као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик; -даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика; -развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота;	2	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Књижевност	Усвајање знања везана за појмове: облици казивања у књижевноуметничком тексту: наратив, опис, дијалог, монолог; Стилске фигуре (Епитет, поређење, ономатопеја) Елементи књижевноуметничких текстова: (мотив, тема, фабула, место и време радње,лик,...); Врсте стиха.	2	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Синтакса	поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; -упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; - оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе; Оперативни задаци: - овладавање новим знањима из граматике, стилистике, лексикологије, историје књижевног језика, дијалектологије;	2	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења

	-развијање позитивног односа према дијалектима (свом и другима), као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик;		
Језичка култура	развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота; - развијање осетљивости на манипулацију језиком (нарочито у виду бирократског језика и језика реклама);	2	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Укупно		8	

ДОДАТНА НАСТАВА, СРПСКИ ЕЗИК, осми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ и задаци

Циљ додатне наставе српског језика јесте да ученици овладају напредним стандардима српског књижевног језика на којем се већ усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче самостално одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци додатне наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;

Оперативни задаци

- **Проширивање знања стечених на редовним часовима наставе језика;**
- Осамостаљивање ученика у решавању задатака из језика и књижевности;

Језик и језичка култура

- Синтаксичка анализа компликованијих реченица.
- Усмено расправљање на теме из свакодневног живота. Писање аргументативних текстова с коришћењем литературе.
- Вежбе у говорништву. Кратко, садржајно и језгровито излагање о одређеној теми за одређено време, пред аудиторијумом.
- Анализа реклама с телевизије, из новина и часописа, с рекламних паноа.
- Самостално проналажење примера бирократског језика и његово „превођење“ на обичан језик.
- Самостално састављање дијаграма и графикона.
- Проучавање локалног говора.
- Самостални радови ученика о локалном говору (читање одговарајуће литературе; сакупљање грађе; писање рада и његово објављивање у школским гласилима).

Књижевност

- Карактеризација ликова увидом у форме приповедања.
- Језикостилска анализа као интеграциони чинилац интерпретације књижевноуметничког текста.
- Истраживачки рад на речницима: Српски рјечник- Вука Стефановића Караџића, Речник МС, (вишетоми или једнотомни), Речник књижевних термина, Речник симбола....
- Обједињујући и поредбени чиниоци у обради одабраних књижевних текстова (компаративни приступ).
- Драматизација прозног текста

Начин извођења додатне наставе српског језика

Ученици ће на основу сопственог опредељења и могућности изјашњавати за учешће у раду додатне наставе. Наставник ће у току рада претити напредак ученика, а према потреби за ученика са изузетним способностима школа доноси прилагођен и обогаћен ИОП, сходно Правилнику о ИОП-у.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Синтакса	Синтаксичка анализа компликованијих реченица. развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;	23	Разговор Текстуална Активна настава

	-уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); -уочавање разлике између месног говора и књижевног језика; Проширивање знања стечених на редовним часовима наставе језика; - Осамостаљивање ученика у решавању задатака из језика и књижевности;		Проблемска настава Размена мишљења
Језичка култура	-развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; -уознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); -уочавање разлике између месног говора и књижевног језика; Анализа реклама с телевизије, из новина и часописа, с рекламних паноа. - Самостално проналажење примера бирократског језика и његово „превођење“ на обичан језик. - Самостално састављање дијаграма и графикана. писање рада и његово објављивање у школским гласилима).	3	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Лексикологија	Проучавање локалног говора. - Самостални радови ученика о локалном говору	1	Разговор Текстуална

	(читање одговарајуће литературе; сакупљање грађе; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); -уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;		Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Књижевност	Карактеризација ликова увидом у форме приповедања. - Језичкостилска анализа као интеграциони чинилац интерпретације књиј Обједињујући и поредбени чиниоци у обради одабраних књижевних текстова (компаративни приступ). - Драматизација прозног текста евноуметничког текста.	1	Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења
Укупно		8	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, осми разред
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68
НЕДЕЉНИ ФОНД: 2

Циљ:

Циљ наставе енглеског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци:

Задаци наставе енглеског језика у основном образовању и васпитању јесу:

- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,

- стицање позитивног односа према сопственом језику и културном наслеђу, као и према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика,
- унапређивање знања из страног језика, која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља,
- усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који се учи, у овом случају енглеског језика,
- подстицање на даље учење истог или другог страног језика, било самостално или на вишем нивоу образовања.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик треба да разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама,, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик се усмено изражава, приступа различитим комуникативним ситуацијама и остварује комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писмено изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама, предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Медијација

У комуникативним контекстима, који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1), и циљног језика (Л2), преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми), у складу са потребама комуникације

Знања о језику

Ученик препознаје принципе језика, односно граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.

Оперативни задаци по језичким вештинама:

Оперативни задаци по језичким вештинама постепено се проширују и усложњавају. Истовремено се континуирано примењују и оперативни задаци из претходних разреда.

Разумевање говора

Ученик треба да:

- глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације) разуме различите усмене текстове (дијалоге, монологе, песме и друго) о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута (у зависности од степена познавања теме и контекста), које чује уживо или са аудиовизуелних записа.
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима на часу (говор наставника и другова, аудио и визуелни материјали у настави),
- разуме рекламе, радио и ТВ емисије блиске интересовањима ученика или значајне за младе, као и о темама образовног карактера из популарне науке;
- разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације и личних потреба) различите писане текстове (писма, новинске чланке, јасна илустрована упутства, огласе, прилагођене књижевне текстове, текстове у вези са градивом других наставних предмета и слично) о темама из свакодневног живота и популарне науке, ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања и чија дужина зависи од чињенице у коликој мери ученик познаје дату тему и контекст. Увиђајући намеру аутора текста и контекста у којем је текст настао (емоционални и друго), ученик чита: да би се информисао, да би пратио упутства и ради задовољства.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од 2 до 3 минута, на структурисани начин:
 - а) говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње;
 - б) изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене.

Интеракција

Ученик треба да:

- поштујући социокултурне норме комуникације, са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе,
- започиње и води разговор о познатим темама, одржава његов континуитет и завршава га.

Писмено изражавање

Ученик треба да пише:

- структурисане и кохерентне текстове дужине од 140 до 160 речи у којима, користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре, описује догађаје и лична искуства,
- поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација).

Медијација

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба да:

- усмено преноси суштину поруке са матерњег језика на циљни језик и са циљног на матерњи,
- писмено преноси поруке и објашњења,
- препричава садржај писаног или усменог текста.

НАСТАВНА ТЕМА и садржаји	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)			НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Провера остварености обр.стандарда	Корелација
	основни	средњи	напредни			
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе	Поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства	У неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Иницијални тест, усмене и писмене провере знања	Српски језик-личне заменице, помоћни гаголи ЈЕСАМ, ХТЕТИ И БИТИ, садашње глаголско време.
Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места	Разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места	Упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи	Упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи сложенија језичка средства	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Биологија-речи које се односе на описивање биљака и животиња, станишта и

		једноставниј а језичка средства				животне средине. Географија- речи које се односе на описивање места, држава, градова и страна света.
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	Разуме једноставније предлоге и одговори на њих	Упути једноставан предлог	Пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- потенцијал, речце, императив.
Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења и захвалности	Разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих, упути једноставне молбе и захтеве	Затражи и пружи кратко објашњење, захвали и извине се на једноставан начин	Саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- потенцијал, речце, императив.
Разумевање и давање упутстава	Разуме и следи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког новог јела и сл.) са визуелном подршком и без ње	Да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прав и, напише рецепт и сл.)	Да сложенија упутства (више везаних реченица како се нешто прави/користи)	Дијалогска, монологска, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- императив, описни придеви.
Описивање и честитање празника,	Разуме честитку	Разуме и	Разуме и	Дијалогска, монологска,	Усмене и писмене	Географија-

рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења	и одговори на њу, упуту пригодну честитку	примењујући и једноставнији а језичка средств опише начин прославе, рођендана, празника и важних догађаја	примењујући сложенија језичка средств опише начин прославе, рођендана, празника и важних догађаја	илустративна, аудио, вербална	провере знања	обичаји и традиција. Српски језик-писање честитки и одговарање на исте.
Описивање догађаја и способности у садашњости	Разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности	Размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију	Опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности и способности користећи неколико везаних исказа	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-садашње глаголско време, глагол Моћи, модални глаголи.
Описивање догађаја и способности у прошлости	Разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости	Размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости	Опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости, опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Историја-речи које се односе на различите историјске периоде. Српски језик-прошло глаголско време.
Исказивање жеља, планова и намера	Разуме жеље, планове и намере и реагује на њих	Размени једноставне исказе у вези са својим и туђим осећањима	Саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-потенцијал.
Исказивање потреба, осета и осећања	Разуме и реагује на свакодневне	Изрази основне потребе,	Изрази основне потребе, осете и осећања	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик-прелазни и

	изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима	осете и осећања једноставнијим језичким средствима	сложенијим језичким средствима			непрелазни глаголи, апстрактне именице.
Исказивање просторних односа и величина	Разуме једноставнија питања и одговоре на њих	Разуме обавештења о простору и величинама	Опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Математика- речи које се односе на величине и мерне јединице., географија- просторни односи.
Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	Разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту	Опише дневни/недељни распоред активности	Опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним и сложенијим језичким средствима	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Географија- речи које се односе на метеоролошко време, историја- речи и термини који се односе на хронолошко време
Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза	Разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе обавезе	Размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на	Представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- модални глаголи

		јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе обавезе	одговарајућа језичка средства			
Изражавање припадања и поседовања	Разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност	Пита и каже шта неко има/нема нешто	Пита и каже шта неко има/нема нешто користећи сложеније изразе	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- присвојни придеви, присвојне заменице, генитиви
Изражавање интересовања, допадања и недопадања	Разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања	Опише исвоја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење	Опише исвоја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз сложеније образложење	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- глаголи, придеви и именице
Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	Разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслага ње...	Разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/несла гање...	Разуме и формулише сложеније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагањ е...	Дијалогска, монолошка, илустративна, аудио, вербална	Усмене и писмене провере знања	Српски језик- изражавање мишљења, глаголи, придеви и именице
Изражавање количине, бројева и цена	Разуме једноставније	На једноставан	Састави списак за куповину-	Дијалогска,	Усмене и писмене	Математика-

	изразе који се односе на количину нечега;пита и каже колико нечега има/нема	начин затражи артикле у продавници једноставни м изразима за колићину, наручи јело/пиће у ресторану и каже/израчу на колико нешто кошта	намирнице и количина намирница, изрази количину у мерама- 100гр шећера, 300гр брашна...	монолошка, илустративна, аудио, вербална	провере знања	основни и редни бројеви, речи које се односе на изражавање цена и количина, мерне јединице
--	---	---	---	--	---------------	--

Ред. број наставне теме	ТЕМА / ОБЛАСТ	Циљеви и задаци садржаја програма	Број часова по теми	Број часова за	
				обраду	остале типове часова
1.	Module 1 : Teen age	Дискутовање о навикама,рутинама, активностима; описивање нечије личности; повезивање прошлог и садашњег времена; давање мишљења, исказивање осећања; причати о новостима	9	4	5
2.	Module 2 : Travel	Причање о прошлим догађајима; исказивање осећања; тражење информације и давање исте; разликовање формалног и неформалног језика; доношење одлука	8	4	4
3.	Module 3 : Team Spirit	Причање о будућим или садашњим могућим радњама; шта радимо у слободно време;описивање људи,места, животиња; давање информација; како исказати слагање и неслагање са нечим или неким	11	3	8
4.	Module 4 : Action	Изражавање мишљења и аргументовање; дискутовање о проблеми и како их решити; како нешто поредимо; исказивање узрока и последица неког догађаја	6	3	3
5.	Module 5 : Being human	Изражавање могућности у садашњости и будућности; изражавање обавеза, забране, потребе и одсуство обавезе; тражење и давање савета; описивање догађаја	7	4	3
6.	Module 6 : Time	Изразити количину нечега; причање о прошлим догађајима, сумирање; разликовање британског и америчког енглеског; изражавање жеља	7	3	4
7.	Module 7 : Colour	Изражавање сврхе нечега; описивање физичког изгледа људи; показивање да смо заинтересовани за нешто; описивање просторија у кући;	11	5	6
8.	Module 8 : Consumer Society	Тражење и давање информација; дискутовање о чињеницама, проблемима и како их решити; описивање ситуација и њихових последица;	9	3	6

		наглашавање чињеница; изражавање мишљења			
Укупно:			68	28	40

ДОПУНСКА НАСТАВА, ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, осми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци допунске наставе:

Прилагођавање наставних садржаја из енглеског језика ученицима који из било ког разлога имају потешкоћа у савладавању градива како би се им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – Енглески језик

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Present Perfect Simple, Past Simple	Савладавање и коришћење основних облика Present Perfect Simple, Past Simple	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Relative clauses	Савладавање и коришћење узрочних реченица	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Adjectives	Савладавање и коришћење придева; компарација придева	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Conditionals	Савладавање и коришћење кондиционалних реченица (први и други кондиционал)	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Passive Voice	Савладавање и коришћење пасива	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Reported Speech	Савладавање и коришћење неуправног говора	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Укупно		8	

ДОДАТНА НАСТАВА, ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК, осми разред

Годишњи фонд часова: 8

Циљеви и задаци додатне наставе:

Проширивање садржаја из редовне наставе, радити нови и мало тежи садржаји, према афинитету и интересовању ученика. Неговаће се све језичке вештине: читање, говор, писање и слушање. Ученицима 8. разреда ће додатна настава служити и као припрема за такмичење.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – Енглески језик

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Conditionals	Проширивање знања из области кондиционалних реченица (први и други кондиционал)	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Reported speech	Проширивање знања из области неуправног говора	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Passive Voice	Проширивање знања из области пасива (садашње и прошло време)	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Relative clauses	Проширивање знања из области узрочних реченица	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Past tenses (Past and Continuous)	Проширивање знања из области прошлих времена	2	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуална
Present Perfect Simple	Проширивање знања из области глаголског времена Present Perfect Simple	1	Дијалошка, комуникативна, монологска, вербална, текстуал
Укупно		8	

Наставник: Јелена Пантић

ЛИКОВНА КУЛТУРА, осми разред
ГОДИШЊИ ФОНД:34

Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Композиција	Бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука. Користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад. Примењује знања у елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу	Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).	Наставник креира и реализује час, даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Ученик прати рад наставника, учествује у разговору, решава проблемске задатке, самостално и у групи, креира, учествује у процењивању и анализира резултате.	Лк121	Лк212	Лк313
Наслеђе	Реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима. Тумачи садржаје одабрани уметничких дела и	Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и				

	одабрану визуелну метафорику. Разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	споменици на територији Србије и у свету.				
Комуникација	Дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења. Прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информаије.	Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...). Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).				

Значење стандарда (легенда):

МУЗИЧКА КУЛТУРА, осми разред
ГОДИШЊИ ФОНД: 34 часа

Циљ: Циљ учења предмета Музичка култура је, да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Човек и музика	Повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали, уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу, препознаје националне игре у делима уметничке музике, наведе изражајна средства музичке уметности у овим периодима и идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба.	Романтизам, програмска и апсолутна музика, соло- песма, клавирска минијатура, националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...), музичко-сценска дела, Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Росини, Пучини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац, импресионизам, Равел, Дебиси, савремено доба, жанрови (џез, популарна и апстрактна музика). Појам импровизације, Стравински, Прокофјев, Коњовић, Бабић, Вера Миланковић.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, планом рада и начинима оцењивања. Коришћење свих доступних средстава. Коришћење мултимедијалних презентација. Упућивање ученика у коришћење интернета и стручне литературе.	Скп1.1.1., 1.1.2, ађенице	2,1,1, 2.1.2,2.1.3,.	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4.

Музички инструменти	Препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку, опише начин добијања тона код ове групе и препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила.	Дувачки инструменти	Мотивисање ученика да раде самосталне радове користећи истраживачки метод у науци. Упућивање ученика да користе интернет и стручну литературу.	1.1.2,	2.2.1.	3.1.1.
Слушање музике	Објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија, технологија записивања, штампања нота, извођачке и техничке могућности инструмената).	Темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.	Слушање дела традиционалне народне музике, домаћих и страних композитора световне и духовне музике најзначајнијих представника националних школа 19. века, романтизма, импресионизма, савременог доба, цез, забавне и филмске музике.	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 и 1.2.4.	2.2.1. и 2.2.2.	3.2.1, 3.2.2. и 3.2.3.
Извођење музике	Изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи, комуницира у групи	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у такту $\frac{7}{8}$	Примењивање индивидуалног рада, рада у паровима или у мањим групама.	1.3.1, 1.3.2.		3.3.1.

	импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом, учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката, изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума ,писана или говорна реч, ликовна уметност), примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању.	и $\frac{5}{8}$ по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментаријума или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Певање или свирање одломака или тема у стилу музике романтизма, импресионизма или савременог доба.				
Музичко стваралаштво	Користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање , свирање и покрет, да се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама, критички просуђује утицај музике	Импровизација. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.	Упућивање ученика на присуство музике у свакодневном животу, примену у пракси и другим наставним предметима.	1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4.		3.4.1, 3.4.2,3.4.3.

	на здравље , користи могућности ИКТ-а, за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.					
--	---	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда): Ученик уме да : 1.1.1 препозна основне елементе музичке писмености, 1.1.2. опише основне карактеристике народних инструмената и састава, историјско- стилских периода, музичких жанрова и народног стваралаштва, 2.1.1.да анализира повезаност музичких инструмената са музичком изражајношћу, 2.1.2 структуре и драматургије , 2.1.3.облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота. 3.1.1. ученик зна функцију елемената музичке писмености , 3.1.2, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра, 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд ,3.1.4.уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту, 1.2.1.ученик треба да именује музичке изражајне елементе, 1.2.2, извођачки састав, 1.2.3. музичке инструменте и 1.2.4.српски музички фолклор,2.2.1. ученик уме да опише и анализира карактеристике звучног примера (темпо, динамика,агогика...), 2.2.2.препозна структуру одређеног жанра, 3.2.1. ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са структуралном и драматуршком димензијом звучног примера, 3.2.2. жанровским и историјско- стилским контекстом звучног примера, 3.2.3.контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора, 1.3.1 ученик уме да пева једноставније дечије, народне или популарне композиције, 1.3.2. свира једноставне дечије, народне или популарне мелодије , 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем или свирањем као солиста или у школским ансамблима, 1.4.1 направи музичке инструменте користећи предмете из окружења 1.4.2. осмисли музичке целине на основу понуђених модела. 1.4.3 изводи пратеће ритмичке и мелодијско- ритмичке деонице. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст, 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за различите инструменте , 3.4.2 импровизује или komponује мање музичке целине,3.4.3 осмисли музику за школску приредбу или перформанс.

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Понављање	Систематизација
Човек и музика	17	13	3	1
Музички инструменти	6	5	1	0
Слушање музике	4	0	0	0
Извођење музике и музичко стваралаштво	7	6	1	0
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	34	23	5	1

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Сарадња; Комуникација; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Одговорно учешће у демократском друштву ; Одговоран однос према здрављу околини.

ВАННАСТАВНА АКТИВНОСТ/СЕКЦИЈА4

Циљеви и задаци: Социјализација ученика и сагледавање могућности заједничког учествовања у постизању одрежених уметничких израза. Развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације. Развијање осећања припадности колективу, естетских осећања, упознавање нових речи, односи у природи и међу људима.

Теме: 1. Певање канона

2. Вокална техника

3. Композиције старих мајстора

4. Дела домаћих аутора

5. Дела страних аутора

6. Дела са фолклорном тематиком

7. Химне и задате композиције за фестивале

Начин остваривања програма :

- одабир и разврставање гласова
- вежбе дисања , дикције и интонације
- распевавање и техничке вежбе
- музичка и психолошка обрада композиције
- увежбавање хорских деоница појединачно и заједно
- остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.

Препоручене композиције за рад хора: Државна химна , Химна Светом Сави, Химна школе, српске народне песме и других народа по избору и могућности хора, песме наших композитора (Мокрањца, Корнелија Станковића, Биничког, Даворина Јенка, и др); Духовне песме (Радуј се, Бројаница Св.Саве, Пред иконом Светог Саве, Помози нам Боже драги, Оче наш...); Ower the rainbow, Dont worry, be happy, Row,row.

Оркестар:

Садржаји рада:

- избор инструмената и извођача у формирању оркестра
- избор композиција према могућностима извођача и сатаву оркестра
- увежбавање по групама и појединачно
- спајање по групама

- заједничко свирање целог оркестра, ритмичко-интонативно и стилско обликовање композиције.

Међупредметне компетенције хора и оркестра:

- Естетичка компетенција

-Дигитална компетенција

- Међусобна сарадња ученика и наставника . ученика и ученика , сарадња са другим стручним већима, са локалном средином и другим установама.

– Комуникација

- Компетенције за учење

- Рад са подацима и информацијама

- Решавање проблема

- Одговорно учешће у демократском друштву

- Одговоран однос према здрављу и околини.

...

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Вежбање	Естетска Анализа
КОМПОЗИЦИЈА	15	6	8	1
НАСЛЕЂЕ	10	7	2	1
КОМУНИКАЦИЈА	9	4	4	1
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	34	17	14	3

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
• Компетенције за учење; • естетичка компетенција; • комуникација; • одговорно учешће у демократском друштву; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу;

- предузимљивост и предузетништво;
- рад са подацима и информацијама;
- решавање проблема;
- сарадња;

дигитална компетенција

ИСТОРИЈА, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 68

Циљ:

Циљ:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевањесавременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјскебаштине.

Задаци наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој,економској,друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса,и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење,прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким

модалитетима(историјске карте, графикони, табеле...)и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета ; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад, комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...) ; развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршава;

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност(материјални,писани,аудио,визуелни,усмена сведочанства,дигитални)	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10.	ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6.

	појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; -образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво.					
2. ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	Ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите	Последице Великог рата(демографски и материјални губици,одраз рата у друштвеном и културном животу,Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци,ток и последице). Стварање Југословенскедржаве(југословенска идеја,процес и носиоци уједињења,међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у	Рад натексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5. ИС.3.2.6. ИС.3.2.7.

	изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове	Европи и свету(либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљевина(простор, стано вништво и друштво; конституисање државе, политички живот, међународни положај; економске прилике; култура, улога двора, национално и верско питање). Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора				
--	--	---	--	--	--	--

	последнице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права;	Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић.				
3. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ	Ученик ће бити у стању да: – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима	Свет у рату - узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зарађене стране, савезништва, фронтони, на јважније операције, нови начини ратовања, ратна свакодневница, стардање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине, геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба, и грађански рат; војне операције, живот у рату. Последица рата – људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције;	Рад натексту, монолошка, дијалогска, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5. ИС.3.2.6. ИС.3.2.7.

превенције конфликта; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне	уништавање културног наслеђа;суђење за ратне злочине, стварање ОУН. Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер,Бенито Мусолини,цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.				
---	---	--	--	--	--

	споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима.					
4. СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	Ученик ће бити у стању да: – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај	Свет после Другог светског рата – блоковска подела ,трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта, кризе, деколонизација, европске интеграције, покрет еманципације – покрет за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрет, научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5.

различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из	друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економсе и културне прилике, самоуправљање, несврстаност, свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури. Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин ЛутерКинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.				
---	---	--	--	--	--

медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и						
--	--	--	--	--	--	--

	уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.					
5. СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	Ученик ће бити у стању да: – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно- технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено- економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних	Свет после хладног рата- пад Берлинског зида, слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти, интервенције великих сила, процес глобализације, Четврта индустријска револуција, – дигитални медији, интернет и друштвене мреже, мобилна телефонија) претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају 20. и почетку 21. века, криза СФРЈ 0-тих година, међунационалне тенденције, увођење међустраничког политичког система, распад СФРЈ, грађански		ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.1.2.6. ИС.1.2.7. ИС.1.2.8.	ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4. ИС.2.2.5.	ИС.3.1.1. ИС.3.1.2. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.5. ИС.3.1.6. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2. ИС.3.2.3. ИС.3.2.4. ИС.3.2.5.

	група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног	рат, стварање нових држава, интернационализација сукоба, међународне интервенције економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000.године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српскинарод у дијаспори и региону, процес придруживања европској унији, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војслав Коштуница.				
--	--	---	--	--	--	--

материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.						
---	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

1. ОСНОВНИ НИВО

1.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју

ИС.1.1.4. уме да одреди које миленијуме припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.5. уме да одреди које миленијуме историјског периода припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору се одиграла најважнија појава и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

1.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.1.2.1. препознаје основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности јереч

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације у форми слике

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми историјске карте у којој је наведена легенда

ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми табеле

ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације у форми графикана

ИС.1.2.7. зна да историјске појаве могу различито да се тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења историјске појаве на једноставним примерима

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.2.1.1. умедаповежеличност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

2.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.2.2.1. умеда закључи о којем догађају, феномену и личности јеречна основ садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. умеда закључи о којем историјском феномену јеречна основу карактеристичних сликовних историјских извора

ИС.2.2.3.

умеда одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст изворанепознатучени ку, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. умеда одреди уга огледања историјску појаву (победника или побеђеног)

на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

3. НАПРЕДНИ НИВО

3.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.3.1.1. умеда примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди коју деценију и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС.3.1.2. уИС.3.1.6. умеда закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и којесу последице важних историјских дешавања

3.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.3.2.1. умеда изврши селекцију историјских извора меда објасни специфичност важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.4. разумна која начин суповезана појаве из националне, регионалне, опште историје

ИС.3.1.5. разумна како суповезана појаве из прошлости и садашњости

ИС.3.2.2. умеда анализира и процени релеванност историјског извора

ИС.3.2.3. умеда рочи та историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повежих са претходним историјским знањем (закључује на основу анализира и процени ближе хронолошко порекло извора

ИС.3.2.4. умеда одредити на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контексти извора)

ИС.3.2.5. умеда да у историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави

ИС.3.2.6. умеда из двоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на историјску појаву

ИС.3.2.7. умеда изразит став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Утврђивање	Систематизација
1. ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	7	3	3	1
2. ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	16	7	7	2
3. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ	16	7	7	2
4. СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	14	6	6	2
5. СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	14	7	6	2
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	68	30	29	9

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

ГЕОГРАФИЈА –наставник показује на географској или историјској карти територије тј. државе о којима се учи на часу.

ЛИКОВНА КУЛТУРА – ученици се упознају са ликовним стварањем периода савременог доба (појава надреализма,експресионизма,кубизма и њихови најпознатији представници) њихови најпознатији представници у европској, светској и националној књижевности.

МУЗИЧКА КУЛТУРА- ученици се упознају са музичким стварањем у периоду савременог доба џеза,опере и њихови најпознатији представници, у европској, светској и националној књижевности

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ- ученици се упознају стварањем периода савременог доба; развој савремене књижевности (реализам , експресионизам,савремена књижевност) и њихови најпознатији представници у европској, светској и националној књижевности.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ- ученици се упознају са најзначајнијим спортским играма у Антици, које су сада обновљене- олимпијске игре, са дисциплинама у којима су се такмичили; са одржавањем личне хигијене и здравља у периоду савременог доба ; појава нових спортских дисциплина(кошарка,одбојка,ватерполо); организовање Сп у фудбалу, развој ОИ;

ФИЗИКА- ученици се упознају са највећим научницима из ове области -

МАТЕМАТИКА- ученици се упознају са највећим научницима из ове области и њиховим делима

БИОЛОГИЈА- ученици се упознају са најпознатијим научницима из ове области

ВЕРСКА НАСТАВА- ученици се упознају са веровањима у овом периоду.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

- 1.Компетенција за целоживотно учење
- 2.Комуникација
- 3.Рад с подацима и информацијама
- 4.Дигитална компетенција
- 5.Решавање проблема
- 6.Сарадња
- 7.Одговорно учешће у демократском друштву
- 8.Одговоран однос према здрављу
- 9.Одговоран однос према околини
- 10.Естетичка компетенција
- 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:

ДОПУНСКА НАСТАВА, ИСТОРИЈА, осми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевањем савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задаци наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...) ; развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања;

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ИСТОРИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Упознавање са основним одликама периода од завршетка Првог светског рата до наших дана; Упознавање са историјским изворима за изучавање периода од завршетка Првог светског рата од наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални)	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
2. ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	разумевање основних одлика развоја света југословенске државе у међуратном периоду, стицање знања о знаменитим личностима међуратног периода како у свету тако и на југословенском простору, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима међуратног света у Европи, свету као и у Југославији, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе. стицање знања о развоју југословенске државе и друштва у међуратном периоду, коришћење историјских карата	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
3. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ	разумевање главних карактеристика Другог светског рата усвету у Југославији разумевање узрока и последица Другог светског рата, стицање знања о току и исходу Другог светског рата, коришћење историјских карата	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

4. СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	разумевање основних одлика развоја света у послератном периоду стицање знања о знаменитим личностима послератног периода, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима послератног света, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе	1	Рад натеку, монолог, дијалог, Индивидуални, фронтални,
5. СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	разумевање основних одлика развоја света у савременом периоду стицање знања о знаменитим личностима псавременог периода, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима савременог света, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе	1	Рад натеку, монолог, дијалог, Индивидуални, фронтални,
Укупно		5	

ДОДАТНА НАСТАВА, ИСТОРИЈА, осми разред

Годишњи фонд часова: 36

Циљеви и задаци допунске наставе:

Циљ наставе историје је стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; разумевањем историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; развијање индивидуалног и националног идентитета; стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевањем савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задаци наставе историје су да ученици: стекну и прошире знања о националној и општој историји (политичкој, економској, друштвеној, културној...), да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса, и улогу истакнутих личности у развоју људског друштва; поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; развијају истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе и проналажењем и систематизовањем стечених информација; буду оспособљени за проналажење, прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима (историјске карте, графикони, табеле...) и њихово повезивање са претходним историјским знањем; буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; повезују стечена знања и вештине са садржајима сродних наставних предмета; буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; унапређују вештине неопходне за индивидуални и тимски рад (комуникативност, образлагање сопствених ставова, аргументовани дијалог...) ; развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитивни став према учењу; развијају свест о квалитету стеченог знања и потреби сталног усавршавања;

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ИСТОРИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1. ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Упознавање са основним одликама периода од завршетка Првог светског рата до наших дана; Упознавање са историјским изворима за изучавање периода од завршетка Првог светског рата од наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални)	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
2. ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	разумевање основних одлика развоја света југословенске државе у међуратном периоду, стицање знања о знаменитим личностима међуратног периода како у свету тако и на југословенском простору, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима међуратног света у Европи, свету као и у Југославији, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе. стицање знања о развоју југословенске државе и друштва у међуратном периоду, коришћење историјских карата	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
3. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ	разумевање главних карактеристика Другог светског рата усвету у Југославији разумевање узрока и последица Другог светског рата, стицање знања о току и исходу Другог светског рата, коришћење историјских карата	1	Рад натексту, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,

4. СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	разумевање основних одлика развоја света у послератном периоду стицање знања о знаменитим личностима послератног периода, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима послератног света, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе	1	Рад натеку, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
5. СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	разумевање основних одлика развоја света у савременом периоду стицање знања о знаменитим личностима савременог периода, упознавање са културним и научно – технолошким достигнућима савременог света, разумевање најзначајнијих политичких идеја дате епохе	1	Рад натеку, монолошка, дијалошка, Индивидуални, фронтални,
Укупно		5	

ГЕОГРАФИЈА, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 68

Циљ: Циљ учења **географије** је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

У оквиру последње теме: Срби у региону и дијаспори, посебан осврт биће на ближе упознавање Славоније и Даља, родног места Милутина Миланковића.

ОБЛАСТ/ТЕМА А	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Символи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Европе, карта Србије, географске карте, географска читанка, атлас, глобус, илустративни материјал, ИКТ, ..	Скраћенице ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.3.1. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2. ГЕ 2.4.1.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.3.2. ГЕ 3.4.1.
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;	Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару,	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2. ГЕ 2.4.1.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.4.1.

	– класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;	акумулативних процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. ПОдземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света.	комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта Србије, географске карте, географска читанка, атлас, илустративни материјал, ИКТ, ..			
--	--	--	--	--	--	--

ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – објашњава популациону динамику становништва Србије; – кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуру становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију	Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији. Село и рурални простор. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина. Делатности кварталног сектора.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта Србије карта света, карта Европе, географске карте, географска читанка, атлас, илустративни материјал, ИКТ, ..	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.3.1. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2. ГЕ 2.3.1. ГЕ 2.4.1.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.3.2. ГЕ 3.4.1.
---	--	--	---	--	--	--

	насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира – утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;					
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – описује репрезентативне	Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом УНЕСКОа у Србији.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.3.1. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2. ГЕ 2.4.1.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.3.2. ГЕ 3.4.1.

	објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;		који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта Србије, карта Европе, географске карте, географска читанка, атлас, илустративни материјал, ИКТ, ..			
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;	Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге. Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта Србије, географске карте, географска читанка, атлас, илустративни материјал, ИКТ, ..	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.3.1. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2. ГЕ 2.3.1. ГЕ 2.4.1.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.3.2. ГЕ 3.4.1.
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; - објашњава утицај	Срби у Црној Гори Срби у БиХ- Република Српска. Срби у у Хрватској Срби у осталим суседним	илустративно-демонстративне, методе експеримента, дијалогске, монолошке, компаративне, посматрање, и друге.	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.2.3. ГЕ 1.3.1. ГЕ 1.4.1.	ГЕ 2.1.1. ГЕ 2.1.2. ГЕ 2.1.3. ГЕ 2.1.4. ГЕ 2.2.2.	ГЕ 3.1.1. ГЕ 3.2.2. ГЕ 3.3.2. ГЕ 3.4.1.

	историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету	државама. Срби у дијаспори	Облици наставног рада који ће се користити су: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару, комбиновани. При обради наставних садржаја користиће се карта света, карта Европе, карта Балканског полуострва, географске карте, географска нитанка, атлас, илустративни материјал, ИКТ, ..		ГЕ 2.3.1. ГЕ 2.4.1.	
--	--	-------------------------------	--	--	------------------------	--

Значење стандарда (легенда):

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

У области географске вештине ученик/ученица:

ГЕ.1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања

ГЕ.1.1.2 наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)

ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

У области физичка географија ученик/ученица:

ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред

ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања

ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике

3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

У области друштвена географија ученик/ученица:

ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2 дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

У области регионална географија ученик/ученица:

ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе
ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике
Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

У области географске вештине ученик/ученица:

ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти

ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти

ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом

ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

У области физичка географија ученик/ученица:

ГЕ.2.2.1 описује небеска тела и њихова кретања

ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)

3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

У области друштвена географија ученик/ученица:

ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва

ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, ФАО, Црвени крст...)

4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

У области регионална географија ученик/ученица:

ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије

ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

У области географске вештине ученик/ученица:

ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

У области физичка географија ученик/ученица:

ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања

ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

У области друштвена географија ученик/ученица:

ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

У области регионална географија ученик/ученица:

ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	6	4	2
ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	25	16	9
ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	27	17	10
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	5	3	2
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	2	1	1
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	3	2	1
УКУПНО	68	43	25

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
– Компетенција за целоживотно учење; – Комуникација; – Рад с подацима и информацијама; – Дигитална компетенција; – Решавање проблема; – Сарадња; – Одговоран однос према околини; – Предузимљивост и предузетничка компетенција;

ФИЗИКА, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 72

Недељни фонд : 2

Циљ: наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци: Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани, развијање функционалне писмености, упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици, разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона, развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, развијање радозналосту, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања, развијање логичног и апстрактног мишљења, схватање смисла и метода остваривања експеримената и значаја мерења, решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја, развијање способности за примену знања из физике, схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине, развијање радних навика и склоностика изучавању наука о природи, развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

Оперативни задаци: Ученик треба да разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (време, маса, температура, рад, брзина, убрзање, сила...), користи на нивоу примене основне законе механике- Њутнове законе, стекне појам о гравитацији и разликује силу теже од тежине тела (безтежинско стање), упозна силу трења, разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи, трансформацију енергије у рад и обрнуто, на нивоу примене користи законе оджања (маса, енергије), прави разлику између температуре и топлоте, уме да рукује мерним инструментима, користи јединице Међународног система (SI) за одговарајуће физичке величине.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Осилаторно и таласно кретање	-повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; -демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; самостално изведе експеримент из области осцилације и таласи, прикупи податке мерењем, -одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање) - примењује превентивне мере заштите од буке.	➤ Осцилаторно кретање (осциловање тела окаченог о опругу, осциловање куглице клатна). ➤ Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). ➤ Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. ➤ Механички таласи.	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.1. ;ФИ.1.2.1.	ФИ.2.1.1. ;ФИ.2.1.2. . ФИ.2.2.2. ;ФИ.2.2.3. .	
		<i>Демонстрациони огледи</i> ➤ Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). ➤ Звук. ➤ Карактеристике звука и звучна резонанција. ➤ Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). ➤ Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, ➤ различите затворене жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде).		ФИ.1.2.3. ;ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ;ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ;ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ;ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.	ФИ.2.4.1. ;ФИ.2.4.3. . ФИ.2.4.4. ;ФИ.2.5.1. . ФИ.2.6.1. ;ФИ.2.6.2. . ФИ.2.6.3. ;ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ;ФИ.2.7.3.	ФИ.3.2.2. ;ФИ.3.2.3. ФИ.3.2.4. ;ФИ.3.2.5. ФИ.3.4.1. ;ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ;ФИ.3.7.2.

Commented [G1]:

		➤ Одакле долази звук (гумено црево са два левка, ➤ канап и две пластичне чаше...). ➤ Таласи (таласна машина или када). Демонстрација звучне резонанције променом висине ваздушног ➤ стуба (дужа стаклена цев са водом). Лабораторијске вежбе ➤ Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи ➤ 2. Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна				
2. Светлосне појаве	- анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп; - демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; - примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу; -самостално изведе експеримент из области светлосне појаве, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне,	➤ Карактеристике светлости. ➤ Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). ➤ Закон одбијања светлости. ➤ Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. ➤ Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. ➤ Тотална рефлексија. ➤ Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. ➤ Лупа и микроскоп. Демонстрациони огледи ➤ Сенке.	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.2.1.; ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1.; ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3.; ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5.; ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1.; ФИ.1.7.2.	ФИ.2.4.3. ;ФИ.2.4.4 . ФИ.2.6.1. ;ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ;ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.	ФИ.3.2.5. ;ФИ.3.2.6. ФИ.3.4.1. ;ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ;ФИ.3.7.2.

	квантитативне и графичке задатке (светлосне појаве)	➤ Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. ➤ Преламање светлости (штапић делимично ➤ уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). ➤ Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. ➤ Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). ➤ Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.				
3. Електрично поље	- демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; - прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повезе електрични напон и јачину електричног поља; - разликује скаларне и векторске физичке величине; - решава квалитативне, квантитативне и графичке	➤ Наелектрисавање тела.ђ Елементарна количина наелектрисања. ➤ Закон о одржању количине наелектрисања. Узајмно деловање наелектрисаних тела. ➤ Кулонов закон. ➤ Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). ➤ Рад силе електричног поља.	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.2. ;ФИ.1.4.3.	ФИ.2.3.1. ;ФИ.2.4.1 · ФИ.2.4.3. ;ФИ.2.5.3 · ФИ.2.6.1. ;ФИ.2.6.2 · ФИ 2.6.3.	

	задатке (наелектрисање, Кулонов закон, јачина електричног поља, рад електричне силе)	➤ Напон. ➤ Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. ➤ Електричне појаве у атмосфери. <i>Демонстрациони огледи</i> ➤ Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. ➤ Електрофор, електрично клатно и електроскоп. ➤ Линије сила електричног поља ➤ (перјанице, гриз у ричинусовом уљу и јаком електричном пољу). ➤ Фарадејев кавез. ➤ Антистатичке подлоге. ➤ Инфлуентна машина. ➤ Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.				
4. Електрична струја	- објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упоређи отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика; - - наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже; -познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и	➤ Електрична струја (једносмерна, наизменична). ➤ Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). ➤ Мерење електричне струје и напона. ➤ Електрична отпорност проводника. ➤ Проводници и изолатори. ➤ Омов закон за део струјног кола. ➤ Рад и снага електричне струје.	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.3.1. ;ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ;ФИ.1.4.3. ФИ.1.7.1. ;ФИ.1.7.2.	ФИ.2.3.1. ;ФИ.2.3.2 . ФИ.2.3.3. ;ФИ.2.3.4 . ФИ.2.3.5. ;ФИ.2.3.6 . ФИ.2.4.1. ;ФИ.2.4.3 . ФИ.2.4.4.	ФИ.3.3.1. ;ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.2. ;ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ;ФИ.3.7.2.

	мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; - самостално изведе експеримент из области електрична струја, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области електрична струја; - препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу.	➤ Џул-Ленцов закон. ➤ Омов закон за цело струјно коло. ➤ Везивање отпорника. ➤ Електрична струја у течностима и гасовима. ➤ Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји). Демонстрациони огледи ➤ Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. ➤ Графитна мина ➤ (оловке) као потенциометар. ➤ Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. ➤ Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. ➤ Лимун као батерија. ➤ Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу ➤ Теслиног трансформатора. Лабораторијске вежбе 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра			;ФИ.2.5.2 · ФИ.2.5.3. ;ФИ.2.6.1 · ФИ 2.6.3. ;ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ;ФИ.2.7.3.	
--	---	--	--	--	--	--

		и волтметра. 3.Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.				
5. Магнетно поље	- описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; - користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области магнетно поље.	➤ Магнетно поље сталних магнета. ➤ Магнетно поље Земље. ➤ Магнетно поље електричне струје. ➤ Дејство магнетног поља на струјни проводник. ➤ Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. Демонстрациони огледи ➤ Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. ➤ Магнетна игла и школски компас. ➤ Ерстедов оглед. ➤ Електромагнет. ➤ Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја	ФИ.1.1.2. ;ФИ.1.3.2. ФИ.1.4.3.	ФИ.2.4.1. ;ФИ.2.4.3. ФИ.2.6.1.	
6. Елементи атомске и нуклеарне физике	- објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; - опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите;	➤ Структура атома (језгро, електронски омотач). ➤ Нуклеарне силе. ➤ Природна радиоактивност. ➤ Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних			

	- разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	дејство на биљни и животињски свет. ➤ Заштита ➤ од радиоактивног зрачења. ➤ Вештачка радиоактивност. ➤ Фисија и фузија. ➤ Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.	садржаја			
7. Физика и савремени свет	-разуме везу и утицај физике на друштвене и природне науке; - разуме везу и утицај физике на развој медицине, технике, спорта...	➤ Значај физике за развој других природних наука ➤ Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) ➤ Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)	Поступност, очигледност, индуктивни приступ и повезаност наставних садржаја			

Значење стандарда (легенда):

ФИ.1.1.1. Уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно..

ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе

ФИ.1.2.1. Уме да препозна врсту кретања према облику путање.

ФИ.1.2.3 Уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине.

ФИ.1.3.1. Уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале

ФИ.1.3.2. Уме да препозна магнетне ефекте електричне струје

ФИ.1.4.1. Уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока.

фи.1.4.2. Уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена

фи.1.4.3. Зна да користи основе јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време.

фи.1.4.4. Уме да препозна јединице за брзину

[ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака](#)

[ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време](#)

ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији
 ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији
[ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције](#)
[ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска](#)
 ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују
 ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање
 ФИ.2.3.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе
 ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола
 ФИ.2.3.3. Уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно
 ФИ.2.3.4. уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине
 ФИ.2.3.5. уме да препозна топлотне ефекте електричне струје
 ФИ.2.3.6. разуме појмове енергије и снаге електричне струје
[ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке](#)
[ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре](#)
 ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута
 ФИ.2.5.1 зна да кинетичка и потенцијална енергија зависи од брзине, односно висине на којој се тело налази
 ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши на механички рад
 ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге
[ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност](#)
[ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу](#)
[ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина](#)
 ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења
 ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата
 ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
 ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина које описују осцилаторно кретање
 ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању
 ФИ.3.2.4. Зна основне физичке величине које описују таласно кретање
 ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости
 ФИ.3.2.6 зна како се прелама и одбија светлост
 ФИ.3.3.1. зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу
 ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система

ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења

ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења

ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Лабараторијске вежбе
1. Осцилаторно и Таласно кретање	8	4	3	1
2. Светлосне појаве	15	7	6	2
3. Електрично поље	10	5	5	0
4. Електрична струја	19	8	8	3
5. Магнетно поље	6	4	2	0
6. Елементи атомске и нуклеарне физике	8	5	3	0
7. Физика и савремени свет	2	2	0	0
УКУПНО	68	35	27	6

Област/ тема	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:
Осцилаторно и Таласно кретање	Математика	бележење присуства ученика на часовима редовне и допунске наставе; - домаћи задаци; - усмено испитивање; - тестирање (писмено испитивање),
Светлосне појаве	Математика и биологија	
Електрично поље	Математика	
Електрична струја	Математика и хемија	
Магнетно поље	Математика и географија	

Елементи атомске и нуклеарне физике	Хемија	- контролни задаци; - ученички радови и продукти ученичких активности; - разговор са ученицима; - посматрање и стално праћење активности ученика.
Физика и савремени свет	Математика, хемија и биологија	

Преглед међупредметних компетенција чије се развијање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у осмом разреду по темама

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМА						
	Осцилатори о и таласно кретање	Светлосне појаве	Електрично поље	Електрична струја	Магнетно поље	Елементи атомске и нуклеарне физике	Физика и савремени свет
Компетенција за учење	+	+	+	+	+	+	+
Одговорно учешће у демократском друштву							+
Естетичка компетенција		+					
Комуникација	+	+	+	+	+	+	+
Одговоран однос према околини				+		+	+
Одговоран однос према здрављу	+	+		+		+	+
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву				+			+
Рад са подацима и информацијама	+	+	+	+	+	+	+
Решавање проблема	+	+	+	+	+	+	+
Сарадња	+	+	+	+	+	+	+

Дигитална компетенција	+	+	+	+	+	+	+
------------------------	---	---	---	---	---	---	---

ДОПУНСКА НАСТАВА, Физика, осми разред

Годишњи фонд часова: 16

Циљеви и задаци допунске наставе: Ученик треба да уз додатну помоћ наставника стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – Физика

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Осцилаторно и таласно кретање	Ученик би требало да усвоји и репродукује појмове које описују периодично кретање, репродукција особина таласа, да зна брзину звука	4	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Светлосне појаве	Ученик би требало да успешно репродукује особину кретања светлости и зна брзину светлости, да зна да црта огледала и сочива са основним елементима	4	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Електрично поље	Ученик би требало да успешно усвоји и репродукује смер електричне силе и особине наелектрисанох тела, репродукује Кулонов закон, зна својства електричног поља	4	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја
Електрична струја	Ученик би требало да зна струја тече само кроз проводне материјале, да зна	4	Поступност, очигледност и индуктивни приспут, повезивање наставних садржаја

	да црта електрично коло са основним елементима, да користи Омов и Џулов закон, да препозна магнетне ефекте електричне струје		
Укупно		16	

ДОДАТНА НАСТАВА, ФИЗИКА, осми разред

Годишњи фонд часова: 16

Циљеви и задаци допунске наставе:

Да ученик прошири знање из физике, да мотивише ученика на самосталан рад и да развија способност логичног мишљења

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ФИЗИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Осцилаторно и таласно кретање	Ученик би требало да продуби и прошири знање из осцилаторног кретања, да савлада карактеристике таласа	4	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Светлосне појаве	Ученик би требало да продуби и прошири знања о сферним огледалима и спешно конструише ликове, да научи да рукује са опричким инструментима	3	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Електрично поље	Ученик би требало да успешно решава рачунске задатке взане за Кулонов закон, рад у електричном	4	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја

	пољу и напон		
Електрична струја	Ученик би требало да користи амперметар и волтметар у електричном пољу, да решава задатке везане за Омов закон, Џулов закон, за рад и закон електричне струје, да влада Кирхофовим правилима, решава проблеме везане за Кирхофова правила	5	Поступност, очигледност и индуктивни приступ, повезивање наставних садржаја
Укупно		16	

МАТЕМАТИКА, ОСМИ РАЗРЕД

ГОДИШЊИ ФОНД: 136

НЕДЕЉНИ ФОНД: 4

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања

Оперативни задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате основна својства једнакости и неједнакости;

- умеју да решавају линеарне једначине (неједначине) и системе линеарних једначина с једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички;
- могу да изразе математичким језиком и реше одговарајуће текстуалне задатке (нарочито помоћу једначина);
- могу да уоче функционалне зависности у разним областима и да их приказују на различите начине, а нарочито – да потпуније схвате појам функције и њеног графика;
- прошире и продубе знање о функцијама упознавањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу поуздано да цртају и читају разне графике у вези с том функцијом;
- умеју да састављају разне таблице и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса;
- схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору;
- упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван;
- упознају геометријска тела (призму, пирамиду, ваљак, купу и лопту), њихове елементе и својства; умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела;
- примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области, па тако стичу одређену политехничку културу;
- примењују елементе дедуктивног закључивања.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Сличност троуглова	➤ примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; ➤ примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту.	➤ Пропорционалност дужи и њена примена ➤ Талесова теорема ➤ Неке једноставне последице Талесове теореме ➤ Примена Талесове теореме у конструкцијама ➤ Сличност троуглова ➤ Примена сличности на правоугли троугао	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.1. МА.1.3.2.	-	МА.3.3.6.
Тачка, права и раван	➤ анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; ➤ представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; ➤ уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину	➤ Тачка, права, раван ➤ Праве и равни у простору ➤ Однос тачке, праве и равни ➤ Нормала на раван и растојање тачке од равни ➤ Растојање тачке од праве (равни) ➤ Однос међу равнима. Диедар ➤ Ортогонална пројекција ➤ Триедар. Рогаљ ➤ Полиедри	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.1. МА.1.3.2.	-	-

	теорему у геометријским задацима и реалном контексту.					
Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	➤ реши линеарну једначину и неједначину; ➤ реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	➤ Алгебарски изрази ➤ Еквивалентност израза. Линеарни израз ➤ Линеарна једначина. Еквивалентност једначина ➤ Решавање линеарних једначина с једном непознатом ➤ Примена линеарних једначина с једном непознатом ➤ Једначине које се свode на линеарне ➤ Линеарна неједначина ➤ Еквивалентност неједначина ➤ Решавање линеарних неједначина с једном непознатом	Дијалошка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.2.1. МА.1.2.3.	МА.2.2.1. МА.2.2.3. МА.2.2.5.	МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.2.3.
Призма	➤ израчуна површину и запремину праве призме; ➤ примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	➤ Призма, појам, врста, елементи ➤ Елементи призме ➤ Површина четворостране призме ➤ Површина тростране призме ➤ Површина правилне	Дијалошка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.4. МА.1.3.2. МА.1.3.6.	МА.2.3.4. МА.2.3.2.	МА.3.3.4.

		шестостране призме ➤ . Запремина квадрa ➤ Запремина тростране призме ➤ Запремина правилне шестостране призме				
Пирамида	➤ израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране пирамиде; ➤ примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	➤ Пирамида - појам, врсте, елементи ➤ Површина четворостране пирамиде ➤ Површина тростране пирамиде ➤ Површина правилне шестостране пирамиде ➤ Површина пирамиде ➤ Запремина пирамиде ➤ Запремина четворостране пирамиде ➤ Запремина тростране пирамиде ➤ Запремина правилне шестостране пирамиде	Дијалoшка -Илустрaтивнa -Сaмостaлни рaд -Дeмoнстрaтивнa	МА.1.3.4. МА.1.3.2. МА.1.3.6.	МА.2.3.4. МА.2.3.2.	МА.3.3.4.
Линеарна функција	➤ нацрта и анализира график линеарне функције.	➤ Функција облика $y = k \cdot x$ ➤ Функција облика $y = kx + p$ ➤ Имплицитни облик	Дијалoшка -Илустрaтивнa -Сaмостaлни рaд -Дeмoнстрaтивнa	МА.1.2.4. МА.1.5.3.	МА.2.5.1.	МА.3.5.1

		функције $Ax + Bx + C = 0$. Превођење на експлицитни облик. ➤ График линеарне функције ➤ Нуле функције. Рашћење и опадање. ➤ Неке особине графика линеарне функције. График функције $x = a$ ➤ Пресек две праве				
Пројектни задатак	➤ учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.	➤ Графичко приказивање статистичких података (стања, појава, процеса) ➤ Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма ➤ Цртање дијаграма ➤ Средња вредност и медијана ➤ Поређење података са средњом вредношћу	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.5.3. МА.1.5.2.	МА.2.5.2. МА.2.5.3.	МА.3.5.2. МА.3.5.3.
Системи линеарних једначина с две непознате	➤ реши систем линеарних једначина са две непознате; ➤ реши реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.	➤ Систем од две линеарне једначине са две непознате. Решење система ➤ Графички приказ система од две линеарне једначине с две непознате ➤ Еквивалентност система линеарних једначина ➤ Решавање система линеарних једначина (метода замене)	Дијалогска -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	-	-	МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.2.3.

		➤ Решавање система једначина (метод супротних коефицијената) ➤ Примена система линеарних једначина у решавању проблема ➤ Примена система једначина (на бројевима) ➤ Примена система једначина (проблем кретања) ➤ Примена система једначина (на проблеме из геометрије) ➤ Примена система једначина (на проблеме из физике) - Примена система једначина (на проблеме из живота)				
Ваљак	➤ израчуна површину и запремину ваљка, ➤ примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	➤ Ваљак ➤ Површина ваљка ➤ Запремина ваљка - Површина и запремина ваљка	Дијалошка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.3. МА.1.3.5.	МА.2.3.5.	МА.3.3.5.
Купа	➤ израчуна површину и запремину купе, ➤ примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	➤ Купа ➤ Површина купе ➤ Запремина купе ➤ Површина и запремина купе ➤ Површине и запремине сложенијих тела	Дијалошка -Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.3. МА.1.3.5.	МА.2.3.5.	МА.3.3.5.
Лопта	➤ израчуна површину и	➤ Сфера и лопта, основни	Дијалошка	МА.1.3.3.	МА.2.3.5.	МА.3.3.5.

	запремину лопте, ➤ примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	делови лопте ➤ Површина и запремина лопте	-Илустративна -Самостални рад -Демонстративна	МА.1.3.5.			
--	---	--	---	-----------	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану

МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе

МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)

МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)

МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)

МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)

МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине

МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиком и обрнуто

МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате

МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином
 МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима
 МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему
 МА.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
 МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
 МА.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)
 МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу
 МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном
 МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате
 МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик
 МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке
 МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати
 МА.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати
 МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
 МА.3.5.1 одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове
 МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле
 МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

Корелација са другим предметима:

1. Математика 2. разред
2. Математика 3. разред
3. Математика 4. разред
4. Математика 5. разред
5. Математика 6. разред
6. Математика 7. разред
7. Хемија 7. разред
8. Историја 5. разред
9. Географија 7. разред
10. Географија 8. разред
11. Техника и технологија

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Ученик развија:
2. компетенције за целоживотно учење;
3. комуникацију;
4. компетенцију за рад са подацима и садржајима;
5. дигиталну компетенцију.

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова за остале типове часова
1.	Сличност троуглова	17	5	12
2.	Тачка, права и раван	14	6	8
3.	Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	18	7	11
4.	Призма	13	5	8
5.	Пирамида	18	6	12
6.	Линеарна функција	12	5	7
7.	Пројектни задатак	4	0	4
8.	Системи линеарних једначина с две непознате	13	9	4
9.	Ваљак	10	3	7
10.	Купа	8	3	5
11.	Лопта	9	3	6
Укупно		136	52	84

ДОПУНСКА НАСТАВА, МАТЕМАТИКА, осми разред

Годишњи фонд часова: 12

Циљеви и задаци допунске наставе:

- да ученици добију додатна појашњења из области које обрађују
- да утврде претходно стечена знања
- да заокруже целину тј. да успешно примењују стечена знања
- да успешно решавају различите типове задатака из области као што су алгебра, геометрија итд.
- да даље усавршавају своја стечена знања

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сличност троуглова	➤ да владају појмовима троугао, четвороугао, квадрат, правоугаоник, да умеју да их нацртају користећи прибор, да знају њихове основне елементе, поступак израчунавања површине и обима, да израчунају непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему ➤ да ученици примењују знања о геометријским облицима у пракси, повезујући садржаје математике и других области, па тако стичу одређену политехничку културу	2	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна
Тачка, права и раван	➤ да схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору; ➤ упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван; ➤ да владају појмовима дуж, полуправа, права,	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна

	раван и угао, да уме да их нацрта користећи прибор, разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве		
Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	➤ да се упознају са алгебарским и линеарним изразима ➤ да решавају линеарне једначине са једном непознатом и да се упознају са применом линеарних једначина	2	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Призма	➤ да се упознају са појмом призме, њиховим врстама, елементима, површином. ➤ да се упознају са површином троугла, четворостране, шестостране призме и њиховим запреминама ➤ да успешно израчунавају површине и запремине призми	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Пирамида	➤ да се упознају појмом пирамиде, њиховим врстама, елементима, површином ➤ да успешно израчунавају површине и запремине разних врста пирамида	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Линеарна функција	➤ да се упознају са функцијом облика $y = kx + n$ ➤ да се упознају са имплицитним и експлицитним обликом функције ➤ да се упознају са графиком линеарне функције и цртањем графика те функције ➤ да успешно одређују нуле функције и да се упознају са рашћењем и опадањем функције	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Графичко представљање статистичких података	➤ да буду способни да графички прикажу статистичке податке ➤ да се упознају са графичким представљањем статистичких података у облику дијаграма ➤ да се упознају са појмом средња вредност и медијана	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Системи линеарних једначина са две	➤ да се упознају са системом линеарних једначина са две непознате	1	Дијалошка Илустративна

непознате	➤ да успешно графички приказују систем линеарних једначина са две непознате ➤ да буду способни да реше систем од две линеарне једначине са две непознате		Самостални рад Демонстративна
Ваљак	➤ да успешно решавају различите типове задатака у којима се тражи да се израчуна површина и запремина ваљка	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Купа	➤ да се упознају са површином и запремином купе ➤ да успешно израчунавају површину и запремину купе	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Укупно	12		

ДОДАТНА НАСТАВА, МАТЕМАТИКА, осми разред

Годишњи фонд часова: 12

Циљеви и задаци додатне наставе:

- да ученици добију додатна појашњења из области које обрађују
- да утврде претходно стечена знања
- да заокруже целину тј. да успешно примењују стечена знања
- да успешно решавају различите типове задатака из области као што су алгебра, геометрија итд.
- да даље усавршавају своја стечена знања

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сличност троуглова	➤ да владају појмовима троугао, четвороугао,	2	Дијалошка Илустративна

	квадрат, правоугаоник, да умеју да их нацртају користећи прибор, да знају њихове основне елементе , поступак израчунавања површине и обима, да израчунају непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему ➤ да ученици примењују знања о геометријским облицима у пракси, повезујући садржаје математике и других области, па тако стичу одређену политехничку културу		Самостални рад Демонстративна
Тачка, права и раван	➤ да схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору; ➤ упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван; ➤ да владају појмовима дуж, полуправа, права, раван и угао, да уме да их нацрта користећи прибор, разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна
Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	➤ да се упознају са алгебарским и линеарним изразима ➤ да решавају линеарне	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна

	једначине са једном непознатом и да се упознају са применом линеарних једначина		
Призма	➤ да се упознају са појмом призме, њиховим врстама, елементима, површином. ➤ да се упознају са површином троугла, четворостране, шестостране призме и њиховим запреминама ➤ да успешно израчунавају површине и запремине призми	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна
Пирамида	➤ да се упознају појмом пирамиде, њиховим врстама, елементима, површином ➤ да успешно израчунавају површине и запремине разних врста пирамида	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна
Линеарна функција	➤ да се упознају са функцијом облика $y = kx + n$ ➤ да се упознају са имплицитним и експлицитним обликом функције ➤ да се упознају са графиком линеарне функције и цртањем графика те функције ➤ да успешно одређују нуле функције и да се упознају	1	Дијалогска Илустративна Самостални рад Демонстративна

	са рашћењем и опадањем функције		
Графичко представљање статистичких података	➤ да буду способни да графички прикажу статистичке податке ➤ да се упознају са графичким представљањем статистичких података у облику дијаграма ➤ да се упознају са појмом средња вредност и медијана	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Системи линеарних једначина са две непознате	➤ да се упознају са системом линеарних једначина са две непознате ➤ да успешно графички приказују систем линеарних једначина са две непознате ➤ да буду способни да реше систем од две линеарне једначине са две непознате	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Ваљак	➤ да успешно решавају различите типове задатака у којима се тражи да се израчуна површина и запремина ваљка	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Купа	➤ да се упознају са површином и запремином купе ➤ да успешно израчунавају површину и запремину купе	1	Дијалошка Илустративна Самостални рад Демонстративна
Лопта	➤ да успешно израчунавају	1	Дијалошка

	површину и запремину лопте ➤ да се упознају са површином и запремином сложенијих тела		Илустративна Самостални рад Демонстративна
Укупно	12		

Наставник математике

Урош Живојиновић

БИОЛОГИЈА, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД:68

Циљ: ЦИЉ УЧЕЊА Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	- повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нерви, импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге.	-Повезати грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије. -Кроз обраду улога и значаја појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми) треба увести појмове који ће повезати ћелијску грађу и функцију. -Кроз истраживачки рад ученика обрадити тему – матичне ћелије, како се долази до њих, како се чувају, на који начин их користимо у медицини. - Хомеостаза и повратна спрега као појмови могу се повезати са градивом роботике (техника и технологија). Ученике на овом узрасту треба што више упућивати да самостално прикупљају, обрађују,	БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	БИ.2.1.1. БИ.2.1.2. БИ.2.2.1. БИ.2.2.4. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9.	БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.1.1. БИ.3.1.2. БИ.3.2.4. БИ.3.3.2.

		Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.	представљају и тумаче информације добијене једноставним истраживањима. - Потребно је повезати физику и биологију (физичке појаве у телу организама, притисак, брзина...) и хемију и биологију (неуротрансмитери, хормони, ензими...). -Требало би да ученици различитим при- мерима илуструју везу између физиолошких адаптација живих бића и промена у спољашњој средини. Садржаји се могу обрадити кроз низ кратких вежби/демонстрација рефлекса (рефлекси ока, рефлекс хватања лењира, пателарни рефлекс...), варљивост чула (прецизност чула додир, оптичке варке).			
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стилевима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести, контрацепција. Одговорност за сопствено здравље	-Указати на путеве преношења болести, превенцију и значај редовних контрола. - Ученик треба да развије одговоран однос према сопственом здрављу, здрављу људи из своје околине и да поступа према упутствима лекара -Када знају путеве преношења изазивача болести, требало би да ученици науче и	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.1.5.6. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.1.5.10. БИ.1.5.11 БИ.1.5.13.	БИ.2.1.4.	БИ.3.2.8. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.3. БИ.3.5.4. БИ.3.5.5. БИ.3.5.6. БИ.3.5.8.

			како се треба понашати у присуству оболелих од различитих болести, али и да развију толерантан однос према оболелима. - Процена ставова из домена одговорног односа према здрављу може се радити кроз чек-листу. - Могу се користити примери који су блиски за разумевање ученицима овог узраста, као што је слабљење слуха услед слушања прегласне музике, коришћења слушалица, коришћења мобилних телефона, играња компјутерских игрица итд. -Ученике треба мотивисати да изразе критички став у погледу домена и мере штетности појединих утицаја. -Разумевање резултата стандардних лабораторијских анализа крви и урина се може обрадити кроз вежбу, при чему пажњу треба обратити само на вредности које се односе на еритроците, хемоглобин, гвожђе, леукоците (без леукоцитне формуле), ниво шећера, а код резултата урина на замућеност, присуство бактерија и ћелија крви.			
--	--	--	---	--	--	--

			-Током вежбе се могу анализирати унапред припремљени (симулирани) подаци од стране наставника, а не реални резултати конкретних особа (ученика или одраслих). -Посебну пажњу треба посветити репродуктивном здрављу. Контрацепцију обрадити и у смислу спречавања преране трудноће и полно преносивих болести. - Код ученика треба развијати критички став према садржајима који се могу наћи на интернету и другим изворима информисања (часописима, ТВ емисијама). У питању су садржаји који се односе нпр. на дијете, биолошки активне супстанце и адитиве, али и друге теме од значаја за здраве стилове живота. -Кроз истраживачке задатке или пројектну наставу, могу се обрадити лековити и физиолошки активни продукти животиња и биљака (као што су мед, прополис, различити екстракти биљака, полен...) који се користе за људску употребу. Ова тема је погодна за корелацију са			
--	--	--	--	--	--	--

			градивом хемије или за заједничку пројектну наставу са овим предметом (нпр. вежбе екстракције хлорофила, кофеина и биљних уља).			
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	– доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме.	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	Повезати стечена еколошка знања са историјом планете Земље, тј. начинима којима се она мењала (тектонске промене, промене климе, састав атмосфере, влажност, температура). - Податке о геофизичким процесима треба пропратити описом развоја живог света кроз геолошка доба - Посебну пажњу треба посветити настанку нових група живих бића и повезати их са њиховим положајем на Дрвету живота. - Активности реализовати кроз пројектне задатке у којима ће ученици истраживати и представљати (презентацијом, плакатом) нестале шуме карбона, мора камбријума уз адекватну употребу еколошких појмова попут еколошких фактора и адаптација.	БИ.1.1.1. БИ.1.1.2. БИ.1.1.3.	БИ.2.3.5.	
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	- повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена;	Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање,плодоношење и	-Подсетити ученике на знање о генима и молекулу ДНК (из седмог разреда). - Објаснити другу улогу	БИ.1.1.5. БИ.1.3.8.	БИ.2.5.4.	БИ.3.1.5. БИ.3.2.3. БИ.3.2.5. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6.

	- повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	генетичког материјала – функцију гена у процесу развића особина организама - Повезати промене које се догађају организму током животног циклусаса активностима гена. - Истраживање и описивање промена током животног циклуса различитих врста биљака и животиња (од зигота, преко деоба ћелија и формирања органа, а затим улазак у репродуктивну фазу, старење и смрт). -Ученицима је неопходно дати податке о Дарвиновој теорији еволуције и објашњењима која је он пружио -Дарвинову концепцију јединства живота повезати са моделом „дрво живота“. -Ученици могу на интернету да истражују приказе људских предака. У заједничком раду могу направити еволуционо стабло људских предака.	БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.		
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- установи узрочно последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране;	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O, C, N) и њихова повезаност.	Акценат треба да буде на томе да у екосистемима постоји тежња ка усаглашавању производње и потрошње органске супстанце и ка производњи што веће	БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.3. БИ.1.4.4. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8.	БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.2.4.5. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9.	БИ.3.4.1. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4. БИ.3.4.5 БИ.3.4.6. БИ.3.4.7.

	- критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; - повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; - истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; - истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми(лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	количине органске супстанце у датим условима (биомаса, разноврсност). - Процеси кружења и преноса супстанци (вода, угљеника и азота) и енергије у природним екосистемима могу се представити мрежама исхране заједница карактеристичних екосистема за које се предлаже да обавезно садрже произвођаче, потрошаче и разлагаче. -Треба увести концепт одрживог развоја и еколошког отиска. -Да би ученици разумели ове концепте, препоручује се обрада појма капацитет средине (бројност – бројност популација – биомаса– диверзитет) који се у датим околностима може одржати у дужем временском периоду. -Омогућити ученицима да израчунају свој еколошки отисак на неком од калкулатора, који се може наћи на интернету и у одељењу продискутовати добијене резултате, нарочито о томе које животне навике би свако могао да промени, а при томе да смањи свој отисак. - Ученицима треба скренути	БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.		БИ.3.4.8.
--	---	--	---	--	--	------------------

			пажњу да коришћење обновљивих извора енергије може имати и извесне негативне последице – Једна од тема за дебату са ученицима може бити управо ова: добробит и лоше стране употребе обновљивих извора енергије. Пожељно је указати да се непрекидно развијају нови, бољи технолошки процеси који смањују негативне ефекте. -Истражити присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања (начини како је врста пренета) - Истраживање се може спровести на терену, ако постоје могућности, или претраживањем литературе, интернета -Пројектни задатак може бити израда „црвене књиге“ за локалне врсте. - Наставник предлаже листу врста, а ученици одабирају једну и одређују факторе угрожавања и приказују резултате.			
--	--	--	---	--	--	--

ЗНАЧЕЊЕ СТАНДАРДА(ЛЕГЕНДА):

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси

БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном

БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) БИ.1.2.7.зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.1.1. Уме да објасни основна својства живих бића у мање типичним и атипичним случајевима.

БИ.2.1.2.познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима

БИ.2.2.1.разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе

БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)

БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање - улога ендокриног система)

БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.)

БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо

БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава

БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране

БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)

БИ.1.5.5. БИ.1.5.6. БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека

БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)

БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове негативне последице на здравље

БИ.1.5.10. зна да постоје природне промене у понашању које настају као последица физиолошких промена (пубертет, менопауза), зна да у адолесцентом добу могу да се појаве психолошки развојни проблеми (поремећаји у исхрани, поремећаји понашања, поремећаји сна и сл.)

БИ.1.5.11. разуме одговорност и опасност превременог ступања у сексуалне односе и разуме зашто абортус у доба развоја има негативне последице на физичко и ментално здравље

БИ.1.5.13. зна како се треба понашати према особи која болује од болести зависности или је ХИВ позитивна

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе

БИ.3.5.4. познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност

БИ.3.5.5. познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимија, шећерна болест)

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаких негативних емоција на физиолошке процесе у организму и на понашање појединца

БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света
БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима
БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња
БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе
БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи
БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа
БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама
БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату
БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада
БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека
БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама
БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције
БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса
БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције
БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

БИ.1.4.1. . препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације

БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)

БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају
БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта

БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)

БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)

БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)

БИ.2.4.5. . препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи

БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије

БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози

БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)

БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота)

БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација

БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје

БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)

БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета

БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете

ОБЛАСТ/ТЕМА	Обрада	Понављање	Вежбе	Провера	УКУПНО
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	12	8	2	2	24
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	5	2	1	1	9
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	3	2	/	1	6
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	4	3	/	1	8
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	8	9	2	2	21
УКУПНО:	32	24	5	7	68

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

- српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова;
- математика – рад са табелама, решавање Венових дијаграма, однос површине и запремине у биолошким системима
- хемија –биолошки важна органска једињења
- физика -физичке појаве у телу организама, притисак, брзина;

- информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова;
- ликовна култура – израда панора, плаката, цртежа, модела;
- географија – употреба географских карти за одређивање распрострањености одређених група животиња, биоти, пољопривреда.
- грађанско васпитање – обрада тема које се односе на пол, род и сексуалности.
- физичко васпитање (здрави стилови живота)
- ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

- Компетенција за учење
- Рад са подацима и информацијама
- Комуникација
- Естетичка компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција
- Одговоран однос према здрављу

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ:

- усмено и писмено испитивање,
- вођење ученичког портфолија,
- тестови знања,
- разговор,
- контролне вежбе, посматрање ангажованости на часу,
- ученички радови и продукти ученичких активности,
- домаћи задаци,
- рад на тексту,
- пројекти,
- продукти групних радова, вршњачко оцењивање,
- праћење напредовања по исходима

ДОПУНСКА НАСТАВА, осми разред БИОЛОГИЈА

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који - из објективних разлога - у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из ових предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – БИОЛОГИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Јединство Грађе и Функције као Основа Живота	– једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље. Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Човек и Здравље	– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа

	животне навике и избегава ризична понашања.		
Порекло и разноврсност живота	-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Наслеђивање И еволуција	-податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Живот у екосистему	-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Укупно		9	

ДОДАТНА НАСТАВА, БИОЛОГИЈА, осми разред

Годишњи фонд часова: 9

Циљеви и задаци додатне наставе:

Циљ и задаци **додатне наставе** биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – БИОЛОГИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Јединство Грађе и Функције као Основа Живота	-повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Човек и Здравље	-повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; -идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Порекло и разноврсност живота	-доведе у везу промене	1	Ученик и наставник, усмени,

	животних услова са еволуцијом живота на планети; -истражи давно нестале екосистеме; -повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;		цртеж, модел, жива природа
Наслеђивање И еволуција	-повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	3	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа
Живот у екосистему	-критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије;	1	Ученик и наставник, усмени, цртеж, модел, жива природа

	-истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; -истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју;		
Укупно		9	

Предметни наставник: Данијела Јанковић

ХЕМИЈА, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД: 68

Циљ: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу, тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни и ниво
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	- Зна о заступљености метала и њихових једињења у природи. - Зна физичка својства метала. - Разуме хемијска својства метала. - Повезује својства метала са положајем у Периодном систему елемената. - Зна значење појма хидроксид. - Примењује правила писања формула хидроксида. - Разуме начине добијања хидроксида. - Испитује физичка својства метала. - Примењује начине доказивања хидроксида индикаторима. - Разликује на основу формула оксиде, киселине и хидроксида.	Метали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства метала. Алкални и земноалкални метали. Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена. Оксиди метала и хидроксида, својства и примена. Демонстрациони огледи: реакција Na, K, Mg и Ca са водом; реакција MgO и CaO са водом и испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије; испитивање електропроводљивости раствора натријум-хидроксида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала; реакција метала са киселинама.	Потребно је подстицати ученике да повезују облике налажења метала у природи (у елементарном облику и у једињењима) са структуром атома, односно реактивношћу метала, као и с положајем метала у Периодном систему елемената. Физичка својства метала уче се у прегледу. Хемијска својства типичних метала уче се на примеру натријума и калијума. Ученици треба да уоче да је кисеоник неопходан реактант за реакције оксидације метала, као што су сагоревање и рђање, и да упоређују тежњу различитих метала да подлежу том типу реакције. При разматрању хемијских својстава метала који имају велику практичну примену (гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк), ученици би требало да уоче разлику у њиховој реактивности (грађење оксида и хидроксида) у односу на реактивност алкалних и земноалкалних метала. У оквиру	ХЕ.1.1.2.; ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.1.8.; ХЕ.1.1.10.; ХЕ.1.1.12.; ХЕ.1.2.1.; ХЕ.1.2.2.; ХЕ.1.2.3.; ХЕ.1.2.4.; ХЕ.1.2.5.; ХЕ.1.2.6.; ХЕ.1.2.10.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.	ХЕ.2.1.7.; ХЕ.2.2.1.; ХЕ.2.2.2.; ХЕ.2.2.4.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.	ХЕ.3.2.1.; ХЕ.3.2.2.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.

	- Зна својства метала која одређују њихову практичну примену. - Зна својства и примене важнијих легура. - Зна да наведе заступљеност метала и неметала, неорганичких и органичких једињења у живој и неживој природи. - Уме да испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом. - Уме правилно да рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини. - Зна и уме да изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке.		разматрања практичне примене метала, ученици би требало да сазнају о начинима заштите метала од корозије, о легирању метала у циљу добијања материјала са погоднијим својствима за одређену намену и о легурама које се најчешће користе (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини). На основу огледа ученици би требало да уоче да заједничка својства метала нису подједнако изражена код свих метала.			
НЕМЕТАЛИ,	- Зна о заступљености	Неметали у живој и неживој	Ученицима се може рећи да	ХЕ.1.1.2.; ХЕ.1.2.1.;	ХЕ.2.1.1.; ХЕ.2.2.1.;	ХЕ.3.1.1.; ХЕ.3.2.1.;

ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	неметала и њихових једињења у природи. - Зна физичка својства неметала. - Разуме хемијска својства неметала. - Повезује својства неметала са положајем у Периодном систему елемената. - Примењује правила писања формула оксида. - Представља хемијским једначинама реакције оксидације. - Зна значење појмова оксид и оксидација. - Зна значење појма киселина. - Разуме начине добијања киселина. - Примењује начине доказивања киселина индикаторима. - Разликује на основу формула оксиде и киселине. - Зна примене важнијих неметала и њихових једињења у свакодневном животу.	природи. Општа физичка и хемијска својства неметала. Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди неметала и киселине, својства и примена. Демонстрациони огледи: Добијање сумпор (IV) –оксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљеник (IV) –оксида и испитивање његових својстава; испитивање електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака. Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала. Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганичких киселина помоћу лакмус- хартије.	неметали улазе у састав биолошки важних једињења о којима ће учити у другом делу године. И у оквиру ове теме је важно да ученици повезују структуру атома неметала са реактивношћу елемената и облицима налажења у природи (у елементарном облику и у једињењима). Демонстрациони огледи и лабораторијске вежбе омогућавају ученицима да уоче физичка својства неметала: агрегатно стање, растворљивост у води и неполарним растварачима (лабораторијска вежба II). Очекује се да ученици разликују оксиде неметала који не реагују са водом (CO, N_2O и NO) од оних који са водом граде киселине. Ученике треба стално подстицати да пишу формуле оксида и киселина (кисеоничних: H_2SO_4, HNO_3, H_3PO_4, H_2CO_3 и безкисеоничних: H_2S и HCl). У оквиру ове теме важно је да ученици сазнају о практичној примени киселина.	XE.1.2.2.; XE.1.2.4.; XE.1.2.5.; XE.1.2.6.; XE.1.2.10; XE.1.6.1.; XE.1.6.2.	XE.2.2.3.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.	XE.3.2.2.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.
----------------------	--	---	--	--	---	--

СОЛИ	- Зна значење појма соли. - Саставља формуле соли на основу назива. - Саставља називе соли на основу формуле. - Разуме начине добијања соли. - Уочава генетску повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли. - Зна физичка својства соли. - Разуме хемијска својства соли. - Разликује на основу формула оксиде, киселине, хидроксида и соли. - Зна примене важнијих соли. - Зна шта су електролити. - Објашњава појам електролитичке дисоцијације. - Разуме реакције електролитичке дисоцијације киселина, хидроксида и соли и представља их хемијским једначинама. - Уме да тумачи рН-скалу.	Добијање соли. Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: реакција између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе (III)- хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребро-нитрата и натријум-хлорида. Лабораторијска вежба IV: Добијање соли и испитивање различитих соли у води; добијање баријум-сулфата; доказивање угљеник (IV)-оксида и настајање калцијум-карбоната.	Учење о начинима добијања соли, физичким и хемијским својствима соли требало би да обухвати примену до тада стечених знања (о киселинама и базама, њиховим формулама и називима) приликом писања формула и назива неутралних соли, као и хемијских једначинареакција за добијање неутралних соли. Добијање киселих соли приказати на примеру добијања натријум-хидрогенкарбоната. И у оквиру ове теме ученици би требало да пишу једначине дисоцијације у води растворних соли и да разликују катјоне од анјона. И у оквиру учења ове теме ученици би требало да сазнају о практичној примени различитих соли, о својствима, добијању и практичној примени кухињске соли (на пример, за припремање физиолошког раствора, као конзерванс).Важно је да ученици повезују стечено знање о солима са саставом воде за пиће саставом минералних вода.На крају обраде теме, кроз различите примере (обухватајући и оне обрађене у првој и другој теми), важно је да ученици уоче међусобну повезаност класа	XE.1.1.4.; XE.1.1.5.; XE.1.1.8.; XE.1.2.1.; XE.1.2.2.; XE.1.2.3.; XE.1.2.4.; XE.1.2.5.; XE.1.2.6.; XE.1.2.8.; XE.1.2.9.; XE.1.2.10; XE.1.6.1.; XE.1.6.2.	XE.2.1.4.; XE.2.2.1.; XE.2.6.1.; XE.2.6.2.; XE.2.6.3.	XE.3.2.2.; XE.3.2.3.; XE.3.2.4.; XE.3.2.5.; XE.3.6.1.; XE.3.6.2.; XE.3.6.3.; XE.3.6.4.
------	--	--	--	---	--	---

	- Зна pH вредност воде. - Зна киселост неких супстанци из свакодневног живота (сапуна, кафе, итд).		неорганских једињења и тако систематизују знања о својствима оксида, киселина, хидроксида и соли.			
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	- Зна да су једињења угљеника, изузев оксида, угљене киселине и њених соли (карбоната и хидрогенкарбоната) органска једињења. - Разуме да су различити начини повезивања угљеникових једињења узрок многобројности органских једињења. - Зна општа својства органских једињења.	Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења. Општа својства органских једињења. Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама.	У оквиру теме ученици, на основу посматрања демонстрационих огледа, упоређују састав и својства органских једињења, познатих из свакодневног живота, и претходно учених неорганских једињења. Они сазнају о великом броју органских једињења и ту чињеницу повезују са својствима атома угљеника и начинима међусобног повезивања.	ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.	ХЕ.2.3.1.	ХЕ.3.3.1.; ХЕ.3.3.2.; ХЕ.3.3.3.
УГЉОВОДОНИЦИ	- Зна састав, поделу и физичка својства угљоводоника. - Разликује алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и на основу назива. - Саставља формуле и називе једноставнијих угљоводоника. - Зна да угљоводоници	Подела угљоводоника. Номенклатура. Изомерија. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Полимери. Нафта и земни гас. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање п- хексана (медицински бензин);	На почетку теме ученици се могу информисати да су угљоводоници састојци нафте и земног гаса, и према томе, извори енергије, чиме се истиче практични значај ових једињења. Појам изомера ученици би требало да повежу са садржајем претходне теме о могућим различитим начинима међусобног повезивања атома угљеника. Ученици уче о физичким	ХЕ.1.1.5.; ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.	ХЕ.2.1.2.; ХЕ.2.3.1.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.	ХЕ.3.3.1.; ХЕ.3.3.2.; ХЕ.3.3.3.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.

	подлежу реакцији сагоревања у којој се ослобађа топлота. - Разуме основне хемијске реакције алкана (супституција), алкена и алкина (адисија). - Зна да су главни природни извори угљоводоника нафта и земни гас. - Зна примене важнијих деривата нафте и земног гаса. - Зна примене важнијих полимера.	разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника.	својствима засићених и незасићених угљоводоника у прегледу. Разлике у реактивности алкана, алкена, алкина и ароматичних угљоводоника требало би да повежу са разликама у структури молекула ових једињења. Ученици би требало да повежу хемијска својства угљоводоника са практичном применом ових једињења: - сагоревање- употреба угљоводоника као извора енергије (земни и рафинеријски гас, бензин, дизел гориво, мазут); - реакције супституције и адисије- од угљоводоника се могу добити једињења различите практичне примене која, поред атома угљеника и водоника, садрже и атоме других елемената (на пример, производња пластичних маса, тефлона, фреона, боја, инсектицида итд.). Ученици треба да познају широку примену угљоводоника, али и мере опреза у њиховом коришћењу, тј, последице које имају на животну средину и здравље људи.			
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	- Уочава хидроксилну групу алкохола као функционалну групу	Алкохоли – номенклатура, својства и примена. Карбоксилне киселине –	Ученици уочавају да су својства органских једињења са истим бројем атома угљеника у	ХЕ.1.1.6.; ХЕ.1.1.12; ХЕ.1.2.10;	ХЕ.2.1.4.; ХЕ.2.3.1.; ХЕ.2.6.2.;	ХЕ.3.1.6.; ХЕ.3.3.1.; ХЕ.3.3.2.;

	која карактерише алкоhole као класу органских једињења. - Примењује правила номенклатуре алкоholeа. - Разликује алкоhole на основу различитих подела. - Повезује добијање етанола са претходним знањима. - Разуме да су физичка и хемијска својства алкоholeа одређена присуством хидроксилне групе. - Уочава, испитује, анализира и закључује о својствима алкоholeа на основу огледа. - Повезује претходна знања са применом алкоholeа и разуме примену етанола као замену за фосилна горива. - Уочава функционалну групу карактеристичну за карбоксилне киселине. - Примењује правила номенклатуре	номенклатура, својства и примена. Масне киселине. Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкоholeа алкоholeним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкоholeа и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријум-хидрогенкарбонатом.	молекулу различита у зависности од присутне функционалне групе. Уз називе једињења према IUPAC номенклатури, ученици уче и тривијалне називе представника органских једињења са кисеоником. Ученици уче да су карбонилна једињења производи оксидације одговарајућих алкоholeа, и о практичном значају метанала (формалдехида) и пропанона (ацетона). Током обраде наставних садржаја о карбоксилним киселинама, ученици уочавају сличности и разлике у својствима неорганских и органских једињења. Поред примене у свакодневном животу, потребно је да сазнају о важности органских једињења са кисеоником као индустријских сировина.	ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.; ХЕ.1.3.1.; ХЕ.1.3.2.; ХЕ.1.3.3.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.	ХЕ.2.6.3.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.	ХЕ.3.3.3.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.
--	---	---	--	--	---	--

карбоксилних киселина. - Повезује знања о органским киселинама (сирћетна, лимунска, млечна киселина) са знањима из других предмета или из свакодневног живота. - Повезује присуство карбоксилне групе са физичким и хемијским својствима карбоксилних киселина. - Уочава, објашњава, анализира и закључује о својствима карбоксилних киселина на основу огледа испитивања својстава сирћетне киселине. - Повезује знања о општим својствима карбоксилних киселина са својствима виших масних киселина. - Разуме да су више масне киселине састојци примарних биомолекула-масти и уља. - Зна појам естара. - Разуме правила						
---	--	--	--	--	--	--

	номенклатуре естара. - Разуме реакције естерификације. - Уочава својства естара на основу огледа. - Разуме утицај својстава естара присутних у природним производима на њихове одлике.					
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	- Зна хемијски састав масти и уља. - Зна физичка својства масти и уља. - разуме основна хемијска својстава масти и уља. - Зна о значају и улози масти и уља у живим бићима. - Зна шта су угљени хидрати и о њиховом значају и улози у живим бићима. - Представља структурним формулама глукозу и фруктозу. - Разуме физичка својства угљених хидрата. - Разликује према сложености моносахариде, дисахариде и	Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Амино-киселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти- сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивости масти и уља, и угљених хидрата у води; доказивање скроба; денатурација протеина.	У оквиру теме ученици сазнају о саставу, структури, својствима и значају масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина. Од ученика се не очекује да пишу структурне формуле триацилглицерола, већ да описују и објашњавају својства ових једињења, и њихових смеша, да наводе биолошки и технички значај масти и уља, и примену ових једињења као сировина или полупроизвода у даљој хемијској преради (на пример, добијање маргарина из уља и производња сапуна). На основу хемијске једначине процеса фотосинтезе, ученици могу да уоче да од једноставних неорганских молекула, угљеник (IV)-оксида и воде, под одређеним условима, настају сложени молекули органског једињења (глукозе). На	ХЕ.1.4.1.; ХЕ.1.4.2.; ХЕ.1.6.1.; ХЕ.1.6.2.	ХЕ.2.4.1.; ХЕ.2.6.1.; ХЕ.2.6.2.; ХЕ.2.6.3.	ХЕ.3.1.6.; ХЕ.3.4.1.; ХЕ.3.4.2.; ХЕ.3.6.1.; ХЕ.3.6.2.; ХЕ.3.6.3.; ХЕ.3.6.4.

	полисахариде. - Зна о практичној примени угљених хидрата. - Зна структуру аминокиселина. - Зна формуле и називе важнијих аминокиселина. - Зна да су протеини природни полимери протеинских аминокиселина. - Зна значај есенцијалне аминокиселине. - Зна о значају и улози протеина у живим бићима. - Наводи животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима и протеинима. - Разликује витамине према растворљивости у води. - Зна о значају и улози витамина у људском организму. - Испитује и уочава својства масти и уља, угљених хидрата и		примерима скроба и целулозе ученици могу да уоче како разлика у структури доводи до разлике у својствима. На примеру сахарозе и инвертног шећера ученици могу обновити разлику између једињења и смеша, а на примеру кристализације меда, кристализацију презасићеног раствора. Ученици уче о аминокиселинама као једињењима која у свом молекулу садрже две функционалне групе: карбоксилну и аминок групу, и о настајању пептидне везе, као функционалне групе полипептида и протеина, у реакцији аминок групе једне аминокиселине са карбоксилном групом друге аминокиселине.			
--	---	--	---	--	--	--

	протеина на основу огледа. - Уме да докаже скроб у намирницама.					
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	- Зна о загађивачима (неорганским и органским супстанцама) ваздуха, воде и земљишта и мерама заштите. - Зна да рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи. - Зна да придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада. - Зна да наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину. - Зна да критички процени последице људских активности које доведе до загађивања воде, земљишта и ваздуха.	Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа. Зелена хемија.	У оквиру теме ученици сазнају да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса побољшању квалитета живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. Требало би да ученици дискутују начине за превенцију загађења животне средине, смањење количине отпада и коришћење обновљивих извора сировина и енергије.	XE.1.5.1		

	- Зна да објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине.					
--	--	--	--	--	--	--

Значење стандарда (легенда):

ОСНОВНИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе

ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима

ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације

ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор

ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце

ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)

ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене

ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава

ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења

ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења

ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли

ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора

ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли

ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама

У области ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ученик/ученица зна:

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине

СРЕДЊИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп

ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе анализе бинарних једињења

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима

НАПРЕДНИ НИВО

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина

ЕКСПЕРИМЕНТ

ОСНОВНИ НИВО

ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама
ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству

СРЕДЊИ НИВО

ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте
ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења
ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата

НАПРЕДНИ НИВО

ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити
ХЕ.3.6.2. постави хипотезе
ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе
ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду

ОБЛАСТ/ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	10	5	3
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	10	4	4
СОЛИ	8	4	3
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	3	2	1
УГЉОВОДОНИЦИ	13	7	5
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	9	4	4
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	11	5	5
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	4	2	2
УКУПНО	68	33	28

Међупредметно повезивање: корелација унутар предмета (градиво седмог разреда), математика, физика, биологија, историја, техника и технологија, географија, ликовна култура.

Међупредметне компетенције: комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција.

План праћења и евалуације

Евалуација подразумева редовно праћење и вредновање ученичких постигнућа. Подразумева иницијално тестирање, оцењивање путем писмених провера знања, праћење и вредновање активности ученика у току часа, израде домаћих задатака, укупног односа према предмету. Самоевалуација континуирано прати наставу и подразумева процену успешности сваког часа: да ли су постигнути циљеви и задаци, да ли су метод и облик рада одговарајући или не, шта треба предузети како би се код ученика постигла већа мотивација и виши ниво постигнућа.

ДОПУНСКА НАСТАВА, ХЕМИЈА, осми разред

Годишњи фонд часова: 34

Циљеви и задаци допунске наставе: Циљ допунске наставе јесте да ученицима који нису савладали садржаје хемије омогући лакше укључивање у редовни васпитно-образовни процес, као и да им се развију упорност, самосталност и тачност у раду.

Задаци допунске наставе:

- оспособити ученике да овладају основним хемијским појмовима ради лакшег уклапања у редовни наставни процес;
- омогућити ученицима да на што лакши начин надокнаде и усвоје појмове које су пропустили због краћег или дужег изостајања са редовне наставе;
- омогућити ученицима да овладају различитим методама учења хемијских садржаја ради развијања самосталности у учењу.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОПУНСКА НАСТАВА – ХЕМИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	Ученик треба да: - зна о заступљености метала у природи, у елементарном виду и у једињењима; - разуме основна физичка својства метала; - повезује структуру атома метала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему елемената; - разликује својства хемијски изразитих метала од технички важних метала;	4	Потребно је подстицати ученике да повезују облике налажења метала у природи (у елементарном облику и у једињењима) са структуром атома, односно реактивношћу метала, као и с положајем метала у Периодном систему елемената. Физичка својства метала уче се у прегледу. Хемијска својства типичних метала уче се на примеру натријума и калијума. Ученици треба да уоче да је кисеоник неопходан реактант за реакције оксидације метала, као што су сагоревање и рђање, и да упоређују тежњу различитих метала да подлежу том типу реакције. При разматрању хемијских својстава

	- зна својства метала која одређују њихову практичну примену; - зна да метали у реакцији са кисеоником граде оксиде метала; - саставља формуле оксида метала применом знања о валенци метала; - зна да оксиди метала, који реагују са водом, са њом граде хидроксида (базе); - зна да је валенца метала иста у хидроксиду и одговарајућем оксиду; - зна да је хидроксидна група једновалентна; - саставља формуле хидроксида на основу валенце метала; - уме да помоћу индикатора докаже базна својства раствора хидроксида; - зна да у реакцији неких метала са киселинама настаје водоник; - зна да су метали подложни корозији и поступке заштите од корозије;		метала који имају велику практичну примену (гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк), ученици би требало да уоче разлику у њиховој реактивности (грађење оксида и хидроксида) у односу на реактивност алкалних и земноалкалних метала. У оквиру разматрања практичне примене метала, ученици би требало да сазнају о начинима заштите метала од корозије, о легирању метала у циљу добијања материјала са погоднијим својствима за одређену намену и о легурама које се најчешће користе (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини). На основу огледа ученици би требало да уоче да заједничка својства метала нису подједнако изражена код свих метала.
--	--	--	---

	- зна да се легирање врши у циљу добијања материјала са својствима погодним за одређену намену.		
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	Ученик треба да: - зна о заступљености неметала у природи, у елементарном виду и у једињењима; - разуме основна физичка и хемијска својства важнијих представника неметала (водоника, кисеоника, сумпора, азота, фосфора и угљеника); - повезује структуру атома неметала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему елемената, - зна која својства неметала одређују њихову практичну примену; - зна да неметали реагују са кисеоником и граде оксиде; - саставља формуле оксида неметала применом знања о валенци неметала; - зна да оксиди неметала, који реагују са водом, са	6	Ученицима се може рећи да неметали улазе у састав биолошки важних једињења о којима ће учити у другом делу године. И у оквиру ове теме је важно да ученици повезују структуру атома неметала са реактивношћу елемената и облицима налажења у природи (у елементарном облику и у једињењима). Демонстрациони огледи и лабораторијске вежбе омогућавају ученицима да уоче физичка својства неметала: агрегатно стање, растворљивост у води и неполарним растварачима (лабораторијска вежба II). Очекује се да ученици разликују оксиде неметала који не реагују са водом (CO, N_2O и NO) од оних који са водом граде киселине. Ученике треба стално подстицати да пишу формуле оксида и киселина (кисеоничних: H_2SO_4, HNO_3, H_3PO_4, H_2CO_3 и безкисеоничних: H_2S и HCl). У оквиру ове теме важно је да ученици сазнају о практичној примени киселина.

	њом граде киселине; - примењује знање да је валенца неметала иста у киселини и одговарајућем оксиду; -разуме како под утицајем поларних молекула воде дисосују киселине; -зна да киселине у води дају као позитивне јоне H^+ јоне; - уме да докаже киселине помоћу индикатора.		
СОЛИ	Ученик треба да: - усвоји знања о појму соли; - саставља формуле соли на основу валенце метала и валенце киселинског остатка; - саставља формуле соли на основу назива соли и обрнуто; - зна да соли могу настати у хемијским реакцијама: киселине и базе, метала и киселине, киселог оксида и базе; - уочава међусобну повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли;	5	Учење о начинима добијања соли, физичким и хемијским својствима соли требало би да обухвати примену до тада стечених знања (о киселинама и базама, њиховим формулама и називима) приликом писања формула и назива неутралних соли, као и хемијских једначинареакција за добијање неутралних соли. Добијање киселих соли приказати на примеру добијања натријум-хидрогенкарбоната. И у оквиру ове теме ученици би требало да пишу једначине дисоцијације у води растворних соли и да разликују катјоне од анјона. И у оквиру учења ове теме ученици би требало да сазнају о практичној примени различитих соли, о својствима, добијању и практичној примени

	- разуме да је реакција неутрализације реакција између H^+ и OH^- јона; - предвиђа производе реакција у којима учествују хемијски елементи и једињења која су представници одређених класа неорганских једињења; - зна о заступљености натријум-хлорида и калцијум- карбоната у природи; - зна о значају и примени важнијих соли.		кухињске соли (на пример, за припремање физиолошког раствора, као конзерванс).Важно је да ученици повезују стечено знање о солима са саставом воде за пиће саставом минералних вода.На крају обраде теме, кроз различите примере (обухватајући и оне обрађене у првој и другој теми), важно је да ученици уоче међусобну повезаност класа неорганских једињења и тако систематизују знања о својствима оксида, киселина, хидроксида и соли.
УГЉОВОДОНИЦИ	Ученик треба да: - разликује алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и на основу назива; - разуме структурну изомерију; - зна физичка својства угљоводоника (растворљивост , агрегатно стање на собној температури), - зна да угљоводоници подлежу реакцији	6	На почетку теме ученици се могу информисати да су угљоводоници састојци нафте и земног гаса, и према томе, извори енергије, чиме се истиче практични значај ових једињења. Појам изомера ученици би требало да повежу са садржајем претходне теме о могућим различитим начинима међусобног повезивања атома угљеника. Ученици уче о физичким својствима засићених и незасићених угљоводоника у прегледу. Разлике у реактивности алкана, алкена, алкина и ароматичних угљоводоника требало би да повежу са разликама у

	сагоревања у којој се ослобађа топлота; - разуме разлике у структури и реактивности засићених и незасићених угљоводоника, односно да двострука веза у молекулима алкена и трострука веза у молекулима алкина условљава њихова хемијска својства; - разуме основне хемијске реакције алкана (супституција), алкена и алкина(адиција); - зна да су главни природни извори угљоводоника нафта и земни гас; - зна важније деривате нафте(бензин, петролеум, дизел уље, уље зљ подмазивање и асфалт) и да су то смеше једињења сличних физичких и хемијских својстава.		структури молекула ових једињења. Ученици би требало да повежу хемијска својства угљоводоника са практичном применом ових једињења: - сагоревање- употреба угљоводоника као извора енергије (земни и рафинеријски гас, бензин, дизел гориво, мазут); - реакције супституције и адиције- од угљоводоника се могу добити једињења различите практичне примене која, поред атома угљеника и водоника, садрже и атоме других елемената (на пример, производња пластичних маса, тефлона, фреона, боја, инсектицида итд.). Ученици треба да познају широку примену угљоводоника, али и мере опреза у њиховом коришћењу, тј, последице које имају на животну средину и здравље људи.
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	Ученик треба да: - разуме да је функционална група део молекула који условљава физичка и хемијска	5	Ученици уочавају да су својства органских једињења са истим бројем атома угљеника у молекулу различита у зависности од присутне функционалне групе. Уз називе једињења према IUPAC

	својства једињења, - зна функционалну групу алкохола и како се алкохоли именују; - разуме како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола; - зна о добијању етанола алкохолним врењем; - разуме основна физичка и хемијска својства етанола; - зна о практичној примени алкохола (метанола, етанола, гликола и глицерола); - зна о штетном дејству етанола на људски организам (алкохолизам), и о токсичности метанола, - зна функционалну групу карбонилних једињења; - зна да оксидацијом примарних алкохола настају алдехиди, а секундарних кетони; - зна о практичној примени карбонилних једињења (метанала и пропанона); - зна функционалну групу карбоксилних киселина и како се карбоксилне		номенклатури, ученици уче и тривијалне називе представника органских једињења са кисеоником. Ученици уче да су карбонилна једињења производи оксидације одговарајућих алкохола, и о практичном значају метанала (формалдехида) и пропанона (ацетона). Током обраде наставних садржаја о карбоксилним киселинама, ученици уочавају сличности и разлике у својствима неорганских и органских једињења. Поред примене у свакодневном животу, потребно је да сазнају о важности органских једињења са кисеоником као индустријских сировина.
--	--	--	--

	киселине именују); - разуме како карбоксилна група одређује физичка и хемијска својства карбоксилних киселина; - зна да оксидацијом етанола може настати етанска киселина; - зна о практичној примени карбоксилних киселина; - зна које се карбоксилне киселине називају масне киселине; - зна да у реакцији алкохола и карбоксилних киселина настају естри и како се настали естри именују; - разуме физичка својства естара.		
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	Ученик треба да: - зна шта су масти и уља и њихова физичка својства; - препознаје формуле триацилглицерола као главних састојака масти и уља; - разуме основна хемијска својства масти и уља (реакције хидрогенизације и сапонификације);	7	У оквиру теме ученици сазнају о саставу, структури, својствима и значају масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина. Од ученика се не очекује да пишу структурне формуле триацилглицерола, већ да описују и објашњавају својства ових једињења, и њихових смеша, да наводе биолошки и технички значај масти и уља, и примену ових једињења као сировина или

	- зна да се детерџенти по хемијском саставу и својствима разликују од сапуна, али да је принцип уклањања нечистоћа исти; - зна о значају и улози масти и уља у живим бићима; - зна шта су угљени хидрати и о њиховом значају и улози у живим бићима; - разуме физичка својства угљених хидрата; - разликује према сложености моносахариде, дисахариде и полисахариде и зна да хидролизом дисахарида и потпуном хидролизом полисахарида настају моносахариди; - разликује сахарозу од инвертног шећера; - разуме да су различита својства и биолошка функција скроба и целулозе последица разлика у њиховој хемијској структури; - зна о практичној примени угљених хидрата (на пример, да се хартија		полупроизвода у даљој хемијској преради (на пример, добијање маргарина из уља и производња сапуна). На основу хемијске једначине процеса фотосинтезе, ученици могу да уоче да од једноставних неорганских молекула, угљеник (IV)-оксида и воде, под одређеним условима, настају сложени молекули органског једињења (глукозе). На примерима скроба и целулозе ученици могу да уоче како разлика у структури доводи до разлике у својствима. На примеру сахарозе и инвертног шећера ученици могу обновити разлику између једињења и смеша, а на примеру кристализације меда, кристализацију презасићеног раствора. Ученици уче о аминокиселинама као једињењима која у свом молекулу садрже две функционалне групе: карбоксилну и амино групу, и о настајању пептидне везе, као функционалне групе полипептида и протеина, у реакцији амино групе једне аминокиселине са карбоксилном групом друге аминокиселине.
--	--	--	---

	прави од целулозе, да је памук, по хемијском саставу, целулоза); - зна да молекули аминокиселина садрже карбоксилну и аминоксидну групу; - зна да су протеини природни полимери протеинских аминокиселина; - зна да се есенцијалне аминокиселине морају уносити храном; - зна о значају и улози протеина у живим бићима; - наводи животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима и протеинима; - зна да се неки витамини растварају у води, а неки у мастима, што је условљено њиховом хемијском структуром; - зна о значају и улози витамина у људском организму.		
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	Ученик треба да: - зна о значају безбедног поступања са супстанцама	1	У оквиру теме ученици сазнају да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса

	и значају правилног складиштења; - зна о загађивачима (неорганским и органским супстанцама) ваздуха, воде и земљишта и мерама заштите.		побољшању квалитета живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. Требало би да ученици дискутују начине за превенцију загађења животне средине, смањење количине отпада и коришћење обновљивих извора сировина и енергије.
Укупно		34	

ДОДАТНА НАСТАВА, ХЕМИЈА, осми разред

Годишњи фонд часова: 34

Циљеви и задаци додатне наставе: Циљ додатне наставе хемије јесте проширивање и продубљивање знања ученика који се у већој мери интересују за хемију и који су на редовним часовима показали висок ниво савладаног градива, развијање способности и вештина ученика прена њиховим интересовањима и склоностима и развијање такмичарског духа, са 34 часа годишње.

Задаци додатне наставе хемије:

- омогућити ученицима да разумеју начин на који се хемија развијала као наука и њено место у савременом животу;
- оспособити ученике да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина;
- развијати аналитичко и критичко мишљење;
- развијати експерименталне вештине за правилно и безбедно, по себе и друге, руковање лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама;
- стварати ситуације у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- стварати ситуације у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу;
- омогућавати ученицима да на основу различитих израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и практично га примењују.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА-ДОДАТНА НАСТАВА – ХЕМИЈА

ОБЛАСТ/ТЕМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Број часова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	Ученик треба да: - зна о заступљености метала у природи, у елементарном виду и у једињењима; - разуме основна физичка својства метала; - повезује структуру атома метала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему елемената; - разликује својства хемијски изразитих метала од технички важних метала; - зна својства метала која одређују њихову практичну примену; - зна да метали у реакцији са кисеоником граде оксиде метала; - саставља формуле оксида метала применом знања о валенци метала; - зна да оксиди метала, који реагују са водом, са њом граде хидроксиде	4	Потребно је подстицати ученике да повезују облике налажења метала у природи (у елементарном облику и у једињењима) са структуром атома, односно реактивношћу метала, као и с положајем метала у Периодном систему елемената. Физичка својства метала уче се у прегледу. Хемијска својства типичних метала уче се на примеру натријума и калијума. Ученици треба да уоче да је кисеоник неопходан реактант за реакције оксидације метала, као што су сагоревање и рђање, и да упоређују тежњу различитих метала да подлежу том типу реакције. При разматрању хемијских својстава метала који имају велику практичну примену (гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк), ученици би требало да уоче разлику у њиховој реактивности (грађење оксида и хидроксида) у односу на реактивност алкалних и земноалкалних метала. У оквиру разматрања практичне примене метала, ученици би требало да сазнају о начинима заштите метала од корозије, о легирању метала у

	(базе); - зна да је валенца метала иста у хидроксиду и одговарајућем оксиду; - зна да је хидроксидна група једновалентна; - саставља формуле хидроксида на основу валенце метала; - уме да помоћу индикатора докаже базна својства раствора хидроксида; - зна да у реакцији неких метала са киселинама настаје водоник; - зна да су метали подложни корозији и поступке заштите од корозије; - зна да се легирање врши у циљу добијања материјала са својствима погодним за одређену намену.		циљу добијања материјала са погоднијим својствима за одређену намену и о легурама које се најчешће користе (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини). На основу огледа ученици би требало да уоче да заједничка својства метала нису подједнако изражена код свих метала.
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	Ученик треба да: - зна о заступљености неметала у природи, у елементарном виду и у једињењима; - разуме основна физичка и хемијска својства важнијих	4	Ученицима се може рећи да неметали улазе у састав биолошки важних једињења о којима ће учити у другом делу године. И у оквиру ове теме је важно да ученици повезују структуру атома неметала са реактивношћу елемената и облицима налажења у природи (у

	представника неметала (водоника, кисеоника, сумпора, азота, фосфора и угљеника); - повезује структуру атома неметала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему елемената, - зна која својства неметала одређују њихову практичну примену; - зна да неметали реагују са кисеоником и граде оксиде; - саставља формуле оксида неметала применом знања о валенци неметала; - зна да оксиди неметала, који реагују са водом, са њом граде киселине; -разуме како под утицајем поларних молекула воде дисосују киселине; -зна да киселине у води дају као позитивне јоне H^+ јоне; - примењује знање да је валенца неметала иста у киселини и одговарајућем оксиду; - уме да докаже киселине		елементарном облику и у једињењима). Демонстрациони огледи и лабораторијске вежбе омогућавају ученицима да уоче физичка својства неметала: агрегатно стање, растворљивост у води и неполарним растварачима (лабораторијска вежба II). Очекује се да ученици разликују оксиде неметала који не реагују са водом (CO, N_2O и NO) од оних који са водом граде киселине. Ученике треба стално подстицати да пишу формуле оксида и киселина (кисеоничних: H_2SO_4, HNO_3, H_3PO_4, H_2CO_3 и безкисеоничних: H_2S и HCl). У оквиру ове теме важно је да ученици сазнају о практичној примени киселина.
--	--	--	--

	помоћу индикатора.		
СОЛИ	Ученик треба да: - усвоји знања о појму соли; - саставља формуле соли на основу валенце метала и валенце киселинског остатка; - саставља формуле соли на основу назива соли и обрнуто; - зна да соли могу настати у хемијским реакцијама: киселине и базе, метала и киселине, киселог оксида и базе; - уочава међусобну повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли; - разуме да је реакција неутрализације реакција између H^+ и OH^- јона; - предвиђа производе реакција у којима учествују хемијски елементи и једињења која су представници одређених класа неорганских једињења; - зна о заступљености натријум-хлорида и	4	Учење о начинима добијања соли, физичким и хемијским својствима соли требало би да обухвати примену до тада стечених знања (о киселинама и базама, њиховим формулама и називима) приликом писања формула и назива неутралних соли, као и хемијских једначина реакција за добијање неутралних соли. Добијање киселих соли приказати на примеру добијања натријум-хидрогенкарбоната. И у оквиру ове теме ученици би требало да пишу једначине дисоцијације у води растворних соли и да разликују катјоне од анјона. И у оквиру учења ове теме ученици би требало да сазнају о практичној примени различитих соли, о својствима, добијању и практичној примени кухињске соли (на пример, за припремање физиолошког раствора, као конзерванс). Важно је да ученици повезују стечено знање о солима са саставом воде за пиће саставом минералних вода. На крају обраде теме, кроз различите примере (обухватајући и оне обрађене у првој и другој теми), важно је да ученици уоче међусобну повезаност класа неорганских једињења и тако систематизују знања о својствима оксида,

	калцијум- карбоната у природи; - зна о значају и примени важнијих соли.		киселина, хидроксида и соли.
УГЉОВОДОНИЦИ	Ученик треба да: - разликује алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и на основу назива; - разуме структурну изомерију; - зна физичка својства угљоводоника (растворљивост, агрегатно стање на собној температури), - зна да угљоводоници подлежу реакцији сагоревања у којој се ослобађа топлота; - разуме разлике у структури и реактивности засићених и незасићених угљоводоника, односно да двострука веза у молекулима алкена и трострука веза у молекулима алкина условљава њихова хемијска својства;	8	На почетку теме ученици се могу информисати да су угљоводоници састојци нафте и земног гаса, и према томе, извори енергије, чиме се истиче практични значај ових једињења. Појам изомера ученици би требало да повежу са садржајем претходне теме о могућим различитим начинима међусобног повезивања атома угљеника. Ученици уче о физичким својствима засићених и незасићених угљоводоника у прегледу. Разлике у реактивности алкана, алкена, алкина и ароматичних угљоводоника требало би да повежу са разликама у структури молекула ових једињења. Ученици би требало да повежу хемијска својства угљоводоника са практичном применом ових једињења: - сагоревање- употреба угљоводоника као извора енергије (земни и рафинеријски гас, бензин, дизел гориво, мазут); - реакције супституције и адиције- од угљоводоника се могу добити једињења различите практичне

	- разуме основне хемијске реакције алкана (супституција), алкена и алкина(адиција); - зна да су главни природни извори угљоводоника нафта и земни гас; - зна важније деривате нафте(бензин, петролеум, дизел уље, уље зљ подмазивање и асфалт) и да су то смеше једињења сличних физичких и хемијских својстава.		примене која, поред атома угљеника и водоника, садрже и атоме других елемената (на пример, производња пластичних маса, тefлона, фреона, боја, инсектицида итд.). Ученици треба да познају широку примену угљоводоника, али и мере опреза у њиховом коришћењу, тј, последице које имају на животну средину и здравље људи.
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	Ученик треба да: - разуме да је функционална група део молекула који условљава физичка и хемијска својства једињења, - зна функционалну групу алкохола и како се алкохоли именују; - разуме како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола; - зна о добијању етанола алкохолним врењем; - разуме основна физичка и хемијска својства етанола;	7	Ученици уочавају да су својства органских једињења са истим бројем атома угљеника у молекулу различита у зависности од присутне функционалне групе. Уз називе једињења према IUPAC номенклатуре, ученици уче и тривијалне називе представника органских једињења са кисеоником. Ученици уче да су карбонилна једињења производи оксидације одговарајућих алкохола, и о практичном значају метанала (формалдехида) и пропанона (ацетона). Током обраде наставних садржаја о карбоксилним киселинама, ученици уочавају сличности и разлике у

	- зна о практичној примени алкохола(метанола, етанола, гликола и глицерола); - зна о штетном дејству етанола на људски организам (алкохолизам), и о токсичности метанола, - зна функционалну групу карбонилних једињења; - зна да оксидацијом примарних алкохола настају алдехиди, а секундарних кетони; - зна о практичној примени карбонилних једињења (метанала и пропанона); - зна функционалну групу карбоксилних киселина и како се карбоксилне киселине именују); - разуме како карбоксилна група одређује физичка и хемијска својства карбоксилних киселина; - зна да оксидацијом етанола може настати етанска киселина; - зна о практичној примени карбоксилних киселина; - зна које се карбоксилне киселине називају масне		својствима неорганских и органских једињења. Поред примене у свакодневном животу, потребно је да сазнају о важности органских једињења са кисеоником као индустријских сировина.
--	--	--	---

	киселине; - зна да у реакцији алкохола и карбоксилних киселина настају естри и како се настали естри именују; - разуме физичка својства естара.		
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	Ученик треба да: - зна шта су масти и уља и њихова физичка својства; - препознаје формуле триацилглицерола као главних састојака масти и уља; - разуме основна хемијска својства масти и уља (реакције хидрогенизације и сапонификације); - зна да се детерџенти по хемијском саставу и својствима разликују од сапуна, али да је принцип уклањања нечистоћа исти; - зна о значају и улози масти и уља у живим бићима; - зна шта су угљени хидрати и о њиховом значају и улози у живим бићима;	6	У оквиру теме ученици сазнају о саставу, структури, својствима и значају масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина. Од ученика се не очекује да пишу структурне формуле триацилглицерола, већ да описују и објашњавају својства ових једињења, и њихових смеша, да наводе биолошки и технички значај масти и уља, и примену ових једињења као сировина или полупроизвода у даљој хемијској преради (на пример, добијање маргарина из уља и производња сапуна). На основу хемијске једначине процеса фотосинтезе, ученици могу да уоче да од једноставних неорганских молекула, угљеник (IV)-оксида и воде, под одређеним условима, настају сложени молекули органског једињења (глукозе). На примерима скроба и целулозе ученици могу да

	- разуме физичка својства угљених хидрата; - разликује према сложености моносахарида, дисахарида и полисахарида и зна да хидролизом дисахарида и потпуном хидролизом полисахарида настају моносахариди; - разликује сахарозу од инвертног шећера; - разуме да су различита својства и биолошка функција скроба и целулозе последица разлика у њиховој хемијској структури; - зна о практичној примени угљених хидрата (на пример, да се хартија прави од целулозе, да је памук, по хемијском саставу, целулоза); - зна да молекули аминокиселина садрже карбоксилну и аминок групу; - зна да су протеини природни полимери протеинских аминокиселина; - зна да се есенцијалне		уоче како разлика у структури доводи до разлике у својствима. На примеру сахарозе и инвертног шећера ученици могу обновити разлику између једињења и смеша, а на примеру кристализације меда, кристализацију презасићеног раствора. Ученици уче о аминокиселинама као једињењима која у свом молекулу садрже две функционалне групе: карбоксилну и аминок групу, и о настајању пептидне везе, као функционалне групе полипептида и протеина, у реакцији аминок групе једне аминокиселине са карбоксилном групом друге аминокиселине.
--	---	--	---

	аминокиселине морају уносити храном; - зна о значају и улози протеина у живим бићима; - наводи животне намирнице богате мастима и уљима, угљеним хидратима и протеинима; - зна да се неки витамини растварају у води, а неки у мастима, што је условљено њиховом хемијском структуром; - зна о значају и улози витамина у људском организму.		
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	Ученик треба да: - зна о значају безбедног поступања са супстанцама и значају правилног складиштења; - зна о загађивачима (неорганским и органским супстанцама) ваздуха, воде и земљишта и мерама заштите.	1	У оквиру теме ученици сазнају да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса побољшању квалитета живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. Требало би да ученици дискутују начине за превенцију загађења животне средине, смањење количине отпада и коришћење обновљивих извора сировина и енергије.
Укупно		34	

ВАННАСТАВНА АКТИВНОСТ/СЕКЦИЈА

Циљеви и задаци: Циљ слободних активности јесте подстицање и проширивање интересовања ученика за хемију и развој њихових склоности и способности у функцији професионалног опредељивања.

Задаци:

- омогућити ученицима да према својим склоностима, способностима и интересовањима бирају врсту и облике активности у којима ће учествовати и радити и тако развију самосталност, поверење у сопствене квалитете и свест о важности самообразовања;
- омогућити ученицима да током самосталног рада развију иницијативност, самосталност и стваралаштво;
- створити ситуације у којима ће ученици развијати експерименталне вештине које нису заступљене у редовној настави;
- развијати код ученика свест о повезаности теорије и праксе;
- развијати код ученика интересовање за развој хемије као науке, новитете у примени хемије као науке у савременом начину живота;
-
- ...

Предмет: Техника и технологија	Разред: осми	Недељни фонд часова: 2	Годишњи фонд часова: 68
Циљ и задаци наставног предмета: Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.			
Наставник: Данијела Николић			
Пројектна настава:			
Корелација са другим предметима : Информатика и рачунарство, математика, биологија, географија, ликовна култура, физика			
Стандарди постигнућа ученика:			
ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

ИСХОДИ ПО ТЕМИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА И ВРЕМЕ/ МЕСЕЦ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Међупредметне компетенције:	БРОЈ ЧАСОВА			
				О Б Р А Д А	У Т В Р Ђ И В А Њ Е	О С Т А Л О	У К У П НО
– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација – опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	Животно и радно окружење Септембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву	3		3	6

			8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација..	Саобраћај Септембар, октобар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	3		3	6
– користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ;	Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким	Техничка и дигитална писменост	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос	8		1 0	1 8

– црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола;– састави електромеханички модел и управљањиме помоћу интерфејса;	моделом.	Октобар, новембар, децембар	према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.	Ресурси и производња Децембар, јануар, фебруар, март	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	1 1		9	2 0

– самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту:– израда производа/модела;– управљање моделом;– представљање производа/модела..	Конструкторско моделовање Март, април, мај, јун	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	2		1 6	1 8
--	--	---	---	---	--	--------	--------

Предмет: Информатика и рачунарство	Разред: Осми	Недељни фонд часова: 1	Годишњи фонд часова: 34
Циљ и задаци наставног предмета Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			
Наставник: Милан Јовановић, Данијела Николић			
Пројектна настава:			
Корелација са другим предметима : Сви предмети			
Стандарди постигнућа ученика:			
ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

ИСХОДИ ПО ТЕМИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА И ВРЕМЕ/ МЕСЕЦ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Међупредметне компетенције:	БРОЈ ЧАСОВА			
				О Б Р А Д А	У Т В Р Ђ И В А Њ Е	О С Т А Л О	У К У П Н О
– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштапа;	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....).Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графикана. Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле	ИКТ Септембар, октобар, новембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка	4		6	10

	(нивои приступа, измене и коментари).		предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; -објасни појам вештачке интелигенције -наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци. Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања	Дигитална писменост Новембар, децембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учење у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	4			4
– објасни појам „отворени подаци”; – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе нивове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум,	Рачунарство Децембар, јануар, фебруар, март, април	1. компетенција за учење 2. одговорно учење у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација	6		6	1 2

грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података;– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;	сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).		5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен..	Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.	Пројектни задатак Април, мај, јун	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама			8	8

			9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
--	--	--	--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ, осми разред

ГОДИШЊИ ФОНД:102

Циљ физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима,у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима,допринесе интегралном развоју личности,развоју моторичких способности.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ		
				Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Атлетика	Комб.и користи постигнути ниво усвојене технике кретања у свакодневном животу, спорту и доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Техника истрајног трчања,истрајно трчање-припрема за крос,техника спринтерског трчања,тех.високог и ниског старта,скок у вис,бацање лоптице од200гр.и кугле.	Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским). Поделом ученика према полу , према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришчењем станица, полигона, чувањем, помагањем	1.1.3. 1.1.8. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.5. 2.1.3. 1.1.6. 2.1.4. 1.1.7. 2.1.7	1.1.3. 1.1.8. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.5. 2.1.3. 1.1.6. 2.1.4. 1.1.7. 2.1.7	1.1.3. 1.1.8. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.5. 2.1.3. 1.1.6. 2.1.4. 1.1.7. 2.1.7
Стони тенис	Користи у свакодневном животу,извиди карактеристична кретања,учествује на такмичењима	Техника форхенда,бекхенда,сервиса,игра дубла,зна правила игре	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали,			
Спортска гимнастика	Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитимкретањима,извод и ротације тела,користи елементе гимнастике у свакодневном животним ситуацијама и игри	Вежбе на тлу,прескоци и скокови,вежбе у упору,вежбе у вису,ниска греда	Поделом ученика према полу , према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.	1.1.11. 2.1.9. 1.1.13. 2.1.17 1.1.12. 2.1.10 1.1.19 2.1.10.
Тестирање						
Одбојка	Користи елементе технике у игри,примењује основна правила,учествује на унутародељенским	основни елементи технике и правила,вођење лопте,хватања и додавања лопте,шутирања,финтирања,пр	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1.2 . 3.1.1 3.1.2.	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1.2 . 3.1.1 3.1.2.	1.1.1. 2.1.1 1.1.2. 2.1.2 . 3.1.1 3.1.2.

	такмичењима	инципи индивидуалне одбране, спортски полигон	дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет,			
Кошарка	Користи елементе технике у игри, примењује основна правила, учествује на унутародељенским такмичењима	основни елементи технике и правила, вођење лопте, хватања и додавања лопте, шутирања, финтирања, пр инципи индивидуалне одбране, спортски полигон	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет,	1.1.2. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1. 3.1.2.	1.1.2. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1. 3.1.2.	1.1.2. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1. 3.1.2.
Ритмика и плес	Изводи кретања и вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу, игра народно коло, изводи кретања у различитом ритму, изводи основне елементе плеса из народне традиције	Покрети уз ритам и музичку пратњу, ритмићка вежба без реквизита, скокови кроз вијачу, народно коло "моравца", основни кораци друштвених плесова	Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришћењем станица, полигона, чувањем, помагањем	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.	1.1.20. 2.1.19. 2.1.18.

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Атлетика	20	6	10	4	
Стони тенис	10	4	4	2	
Спортска гимнастика	18	6	8	4	
Тестирање	8			8	
Одбојка	20	6	10	4	
Кошарка	20	4	14	2	
Ритмика и плес	10	4	4	2	

Наставн и садржај и	Број часо ва	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно – образовном раду	Основн и облици извође ња програ ма	Циљеви и задаци садржаја програма
Атлетик а	20	Ходање, трчање, вежбање, мерења	Дискусија, објашњавање, приказивање, такмич ење, мерења	Физичк а вежбањ а	Кондиција, издржљивост, снаг а, брзина
Стони тенис	10	Кретања, вежбања	Приказивање, објашњавање, такмичење,	Физичк а вежбањ а	Карактеристична кретања, издржљивост
Спортск а гимнаст ика	18	Ставови, кретања, упори, из држаји	Приказивање, објашњавање, такмичења	Физичк а вежбањ а	Одржава равнотежу, развој снаге, ради елементе карактеристичне за гимнастику
Тестира ње	8	Трчања, везбања, упор ,	Тестирања, мерења, приказивања, дискусија	Физичк а вежбањ а	Брзина, снага, издржљивост
Одбојка	20	Техника спортске игре, правила, трчања, шути рања	Техника спортске игре, правила, трчања, шутирања	Физичк а вежбањ	Одржава технику, развој снаге, ради елементе карактеристичне за одбојку.

				а	
Кошарка	20	Техника спортске игре,правила,трчања,шутирања	Техника спортске игре,правила,трчања,шутирања	Физичка вежбања	Одржава технику,развој снаге,ради елементе карактеристичне за кошарку.
Ритмика и плес	6	Игра уз ритам и музичку пратњу	Показивање,објашњавање	Физичка вежбања	Покрети уз музичку пратњу

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Математика: Круг обим и површина, рачунске операције сабирања, множења евидентирања математичких података. Мерења, евидентирања, разбројавања, збрајања обрада података.

Биологија: Грађа човечијег тела – Мишићни и нервни систем, систем органа за дисање

Редовна исхрана - јеловник

Повреде и прва помоћ. Информатика и рачунарство: Заштита здравља ММС

Гугл учионица, видео материјали са јутјуб канала, геџети, обрада слика, Гугл мит, имејл. Мерења – статистика обрада података, ПП презентација.

Музичка култура: Темпо кретања, изражајност, складност, координација покрета. Креативност покрета, развој слуха. Ликовна култура:

Просторно обликовање, правилан и неправилан ритам.

Временска орјентација....

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ: Компетенција за учење,

естетичка компетенција,

комуникација,

одговоран однос према здрављу решавање проблема,

сарадња,

Дигитална компетенција за целоживотно учење

...

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ: У настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гибкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Предмет: Информатика и рачунарство	Разред: Осми	Недељни фонд часова: 1	Годишњи фонд часова: 34
Циљ и задаци наставног предмета Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			
Наставник: Милан Јовановић, Данијела Николић			
Пројектна настава:			
Корелација са другим предметима : Сви предмети			
Стандарди постигнућа ученика:			
ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

ИСХОДИ ПО ТЕМИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА И ВРЕМЕ/ МЕСЕЦ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	Међупредметне компетенције:	БРОЈ ЧАСОВА

				О Б Р А Д А	У Т В Р Ђ И В А Њ Е	О С Т А Л О	У К У П Н О
– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштапа;	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графикана. Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).	ИКТ Септембар, октобар, новембар	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција	4		6	10
– приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци.	Дигитална писменост	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у	4			4

– разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; -објасни појам вештачке интелигенције -наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу	Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања	Новембар, децембар	демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема 10. сарадња 11. дигитална компетенција				
– објасни појам „отворени подаци”; – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података;– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).	Рачунарство Децембар, јануар, фебруар, март, април	1. компетенција за учење 2. одговорно учешће у демократском друштву 3. естетичка 4. комуникација 5. одговоран однос према околини 6. одговоран однос према здрављу 7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву 8. рад са подацима и информацијама 9. решавање проблема	6		6	1 2

учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обrade табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;			10. сарадња 11. дигитална компетенција				
---	--	--	--	--	--	--	--

ИЗБОРНА НАСТАВА ВЕРСКА НАСТАВА- ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС ЗА ОСМИ РАЗРЕД

ТЕМА	ОРИЈЕНТ. БРОЈ ЧАСОВА	ЦИЉ И ЗАДАЦИ ПРЕДМЕТА
Увод	1	Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринираној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се излагање хришћанског виђења живота и постојања света обавља у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и на делатном плану, уз настојање да се доктриниране поставке спроведу у свим сегментима живота (однос са Богом, са светом, са другим људима и са собом). Задаци православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика: - развије отвореност и однос према Богу као другој и друга чијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници); - развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу са природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
ЧовекјеконаБожија	6	
Подвижничко – евхаристијскиетос	7	
Литургија	9	
ЦарствоБожије	8	
Евалуација	3	

		- изграде способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност са другим наукама); - помогне у одговорном обликовању заједничког живота са другима, у изналажењу равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (са људима различитих култура, религија и погледа на свет, са друштвом, са природом) и са Богом; - изгради уверење да свет и све што је у њему створени су за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.
Укупан број часова из предмета ВЕРСКА НАСТАВА на годишњем нивоу: 34		

ПРОГРАМ ПРЕДМЕТА ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

РЕД. БР.	ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ		НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНИСТИ ЦИЉЕВА УЧЕЊА И ИСХОДА
			АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	
1.	Увод	По завршетку теме ученик ће: • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	Ученик одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича, показује, објашњава, поставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење, усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање;

				разговор Облик рада: индивидуални фронтални	• посматрање понашања ученика.
2.	Човек је икона Божија	По завршетку теме ученик ће: • моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. • моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. • бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. • моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; • моћи да разликује слободу од самовоље; • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; • бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; • моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; • моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича, показује, објашњава, поставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење, усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
3.	Подвижничко – евхаристијски етос	По завршетку теме ученик ће: • моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; • моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; • моћи да објасни кад и како се пости; • моћи да увиди смисао и значај поста; • бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; • бити подстакнут да развија хришћанске врлине; • бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; • бити подстакнут да чита Житија Светих; • бити подстакнут да заснује свој однос према	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича, показује, објашњава, поставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење, усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање;

		Богу на захвалности.		текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	• посматрање понашања ученика.
4.	Литургија	По завршетку теме ученик ће: • моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; • бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; • моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; • моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; • моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; • моћи да препозна неке од елемената Литургије; • моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; • моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. • моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; • бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича,показује,објашњава,поставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
5.	Царство Божије	По завршетку теме ученик ће: • моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; • моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; • моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; • моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; • бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. • моћи да преприча догађај Преображења Господњег; • моћи да повеже појмове светости и обожења са	Ученик чита, пише, одговара на питања, логички закључује, износи своја размишљања, дискутује.	Наставник прича,показује,објашњава,поставља питања, анимира, асоцира, подстиче критичко мишљење,усмерава на повезивање са претходним темама, упоређује. Методе рада: дијалогска демонстративна разговор	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање;

		дејством Светога Духа • моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... • моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; • моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; • бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.		текстуална Облик рада: индивидуални фронтални групни	• писмено испитивање; • посматрање понашања ученика.
--	--	---	--	---	---

Наставни предмет: **немачки језик**

Разред: **осми**

Школа: Ош“Милутин Миланковић“

Уџбеник: ***prima plus A2.2***, Дата Статус

Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			

1. Fitness und Sport Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи у прошлости; описивање радњи у садашњости;	- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - опишу радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у садашњости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости - размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости	- Изразе и речи које се односе на тему; - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи	9	3	6
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, информатика, физичко васпитање				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.2.1. 3.2.2. 3.3.1. 3.3.3. 3.3.5.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

2. Unsere Feste Описивање радњи у садашњости; описивање места, појава, радњи, стања и збивања; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; изражавање мишљења;	- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење	- Изразе и речи које се односе на тему; - Презент - Предлози за изражавање времена - Именице - Упитне речи - Модални глаголи - Везници за изражавање узрока - Везници dass, w-, ob	11	3	8
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, информатика				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.21. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.5. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.18. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.3.1. 3.3.3. 3.3.5.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

3. Austausch Описивање места, појава, радњи, стања и збивања; изношење предлога, савета; представљање себе и тражење/давање основних информација о себи и другима; исказивање просторних односа; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - представе себе користећи једноставнија језичка средства - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности	- Изразе и речи које се односе на тему - Именице - Личне заменице - Одређени и неодређени члан - Модални глаголи - Прилози за време, место, начин - Садашње и прошло време - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Упитне речи	11	4	7
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, енглески језик				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.16. 1.1.18. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.10. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.5.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

4. Berliner Luft Описивање места; описивање радњи у садашњости; исказивање упутстава за оријентацију у простору; изражавање количине и цена; исказивање жеља;	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис места - опишу места користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговори на њих - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања - опишу правац кретања једноставнијим везаним исказима - разумеју једноставније исказе који се односе на количину и цене - размене информације у вези са количином и ценама - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима	- Изразе и речи које се односе на тему - Именице - Одређени и неодређени члан - Презент - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Прилози за изражавање просторних односа - Императив - Основни бројеви - Ich hätte gern / Ich möchte bitte...	8	3	5
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, математика, географија, историја, музичко васпитање				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.5. 2.3.6. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

5. Welt und Umwelt Исказивање жеља; изражавање допадања и недопадања; описивање радњи у садашњости; изношење предлога и савета; изражавање мишљења;	- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих - изразе допадање/недопадање уз једноставно образложење - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење	- Изразе и речи које се односе на тему - Ich möchte... - Презент - Реченице са weil - Реченице са wenn - Прилог deshalb - Модални глаголи - Sollte за давање савета - Реченице са dass	12	4	8
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, биологија, информатика, географија				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.22. 2.3.1. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.5. 2.3.6. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

6. Reisen am Rhein Описивање места; описивање радњи у садашњости; описивање будућих радњи (планова, намера); изношење предлога и савета; изражавање количине и цена; искаживање жеља; 	- разумеју једноставније текстове који се односе на опис места - опишу места користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју једноставније исказе који се односе на планове, намере и реагују на њих - размене једноставније исказе у вези са плановима, намерама - саопште шта они или неко други намерава - разумеју једноставније предлоге и савете - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима - разумеју једноставније исказе који се односе на количину и цене - размене информације у вези са количином и ценама - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих - изразе жеље једноставнијим језичким средствима	- Изразе и речи које се односе на тему: - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Презент - Модални глаголи - Sollte за давање савета - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви - Редни бројеви до 100 - Ich hätte gern / Ich möchte bitte...	11	3	8
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, географија, математика, информатика				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.5. 2.3.6. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.				

Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
---------------------------------	--

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			
7. Ein Abschied Описивање радњи у садашњости; исказивање интересовања, осета и осећања; изражавање мишљења; изражавање честитања, захвалности;	- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - разумеју уобичајене изразе у вези са интересовањима, осетима и осећањима и реагују на њих - изразе интересовања, осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење - честитају и захвале се користећи мање сложена језичка средства	- Изразе и речи које се односе на тему - Презент - Глаголи са предложним објектом - Реченице са weil - Реченице са wenn - Реченице са dass - Модални глаголи	10	4	6
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, музичка култура, информатика, географија				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.19. 1. 1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.5. 2.3.6. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.5. 3.3.6.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

Укупан број часова: 72	За обраду: 24	За остале типове часова: 48
------------------------	---------------	-----------------------------

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Планирање наставе и учења

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, учбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, садржаја и препоручених језичких активности у комуникативним ситуацијама наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи дефинисани по областима, тј. комуникативним функцијама, усмеравају наставника да операционализује исходе на нивоу једне или више наставних јединица. Наставник за сваку област има дефинисане исходе и од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и припреме часа, дефинише исходе имајући у виду ниво постигнућа ученика. То значи да исходе треба класификовати од оних које би сви ученици требало да достигну, преко оних које остварује већина па до оних које достиже мањи број ученика са високим степеном постигнућа.

При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је учбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у учбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да учбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

Остваривање наставе и учења

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

– са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;

– наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;

– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:

– усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;

– поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;

– наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;

– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;

– учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;

– учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;

– рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;

– за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда панoa, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;
- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем.

Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;
- посебну информацију;
- потпуну информацију;
- скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре,

лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);
- степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији монолошког излагања, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији интеракције, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.);
- Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:
- читањем писаног текста пред публиком;
- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,
- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура

заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

Упутство за тумачење граматичких садржаја

Настава граматике, с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора. Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Граматичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социалингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ
ПРЕДУЗЕТНИШТВО, 8.разред

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Наставник: Андријана Николић

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја	
Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.	
		СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма.	

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информисе се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свог тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Концепт целоживотног учења.
		ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство.
		УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.

Ред.бр. наставне теме	Назив наставне теме	Бр. часова по теми		
			Обраду новог градива	Утврђи- вање
I	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА	7	5	2
II	СВЕТ РАДА	7	5	2
III	ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ	4	3	1
IV	УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	16	10	6
УКУПНО		34	23	11

ПЛАН РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ОСМОГ РАЗРЕДА

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
Септембар	1. Упознавање са календаром рада и правима и обавезама у школи	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Избор руководства одељењске заједнице	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Стварамо одељењска правила понашања	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Правилна комуникација-школа без насиља	Дијалошка, комуникативна Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Октобар	1. Обележавање Дечије недеље	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Светски дан здраве хране и Светски дан чистих руку	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Безбедност деце у саобраћају	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Пројекат професионалне оријентације	Дијалошка, комуникативна, радионица	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Новембар	1. Анализа успеха и дисциплине ученика на крају првог тромесечја	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Сви смо исти а различити	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Емпатија-разумевање других	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Пубертет и адолосценција-програм репродуктивног здравља младих		

	5. Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Децембар	1. Договор о предузимању мера за постизање бољег успеха	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Професионална орјентација	Дијалошка, комуникативна, радионица	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Родна равноправност	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Анализа личног и колективног школског успеха	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Јануар	1 .Обележавање школске славе-Светог Саве	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Екологија и њен значај		Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Фебруар	1. Безбедност деце на интернету	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Дан ружичастих мајци, борба против насиља и злостављања деце	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Правилна исхрана и брига о физичком развоју ученика	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Пројекат професионалне орјентације	Дијалошка, комуникативна, радионица	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Март	1. Учешће ученика на такмичењима	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Дан девојчица у ИКТ сектору	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина, ученици осмог разреда
	3. Пробни завршни испит	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	4. Желим да постанем. Анализа личних способности и жеља за будућност	Дијалошка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда

		Дијалoшка, комуникативна	Одељењски старешина, ученици осмог разреда
Април	1. Како се припремити за полагање завршног испита	Дијалoшка, комуникативна, радионица	Одељењски старешина, ученици осмог разреда
	2. Дан планете Земље	Дијалoшка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
Мај	1. Сличности и разлике међу нама	Дијалoшка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	2. Како савладати страх од завршног испита	Дијалoшка, комуникативна, радионица	Одељењски старешина и ученици осмог разреда
	3. Планирамо успех да бисмо уписали школу коју желимо...	Дијалoшка, комуникативна	Одељењски старешина, ученици осмог разреда
	4. Припрема за Дан школе		
Јун	1. Како ћемо се сећати основне школе? Успех и владање на крају другог полугодишта	Дијалoшка, комуникативна	Одељењски старешина и ученици осмог разреда

Одељењски старешина: Данијела Николић